

UTGITT AV SENTER FOR KVINNEFORSKNING, UNIVERSITETET I OSLO

Et knute- punkt for kvinne- og kjønns- forskning

Nå i desember er det to år siden Kollegiet besluttet å forlenge virkeperioden for Senter for kvinneforskning med fem år, fra og med 1992 og til og med 1996. Samtidig ble det besluttet at forskningslederstillingen skulle sikres i form av et professorat ved Universitetet i Oslo, og at Senteret skulle tilføres to professor-II stillinger. Som kjent tar tilsetting i vitenskapelige stillinger på Universitetet sin tid, men nå - to år etter kollegiets vedtak - er vi omsider (nesten) på plass alle tre.

Først tilsatt var Gro Hagemann i professor II-stillingen i humanistisk kvinneforskning. Og i høstens to siste kollegiemøter ble Harriet Bjerrum Nielsen tilsatt som professor i kvinneforskning og faglig leder av Senteret og Jorun Solheim som professor II i samfunnsvitenskapelig kvinneforskning. Sammen med dem som var her fra før av - spesielt Fride Eeg-Henriksen som har vært daglig leder i nesten syv år - skal vi sette kursen for Senteret i tiden som kommer.

Senteret fikk i vår nye og større lokaler og har dermed vokst til et sted hvor nærmere 30 mennesker har sin arbeidsplass (på hel- eller deltid). Det er tre år igjen av den nåværende virkeperioden. Hva vil vi bruke dem til og hvilke utfordringer står vi overfor? Tankene om dette er i gang og her følger noen foreløpige overveielser somblant annet vil bli drøftet med Senterets nye styre som vil være på plass fra 1. januar 1994.

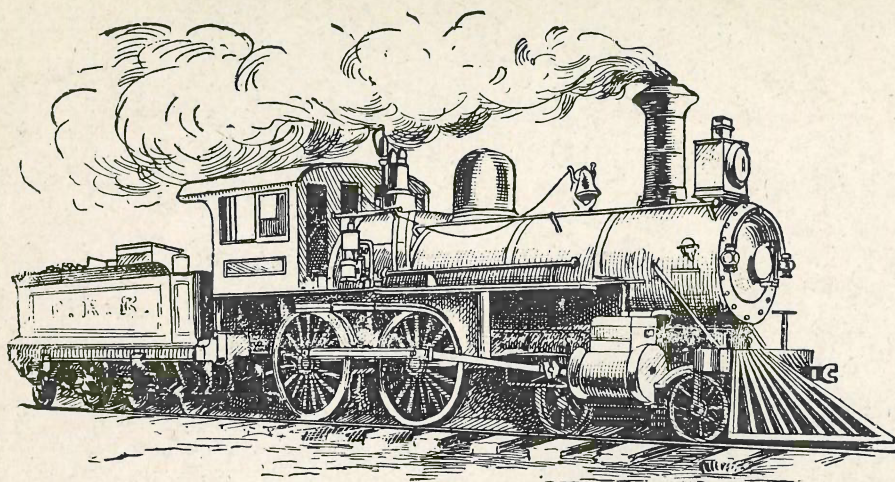
Ikollegiets beslutning om forlengelse av virkeperioden for Senteret, ligger det noen føringer: Det skal videreføres som en tverrfaglig enhet, men i aktiv dialog med fagene. Senteret skal konsentrere seg om kvinne- og kjønnsforskning, men også jobbe fag- og universitetspolitisk ved å fremme kvinneperspektiver i

undervisning, forskning og faglig formidling og ved nettverksarbeid for aktive kvinneforskere. Som virkemidler nevnes spesielt seminaraktiviteter, arbeidet med forskerkurs og den internasjonalt orienterte virksomheten - alt sammen ting som Senteret fikk ros for i evalueringen etter prøveperioden fra 1987-1991. I Senterets egen målsetting som ble vedtatt i kollegiets møte nå 7. desember har dette fått følgende ordlyd: «Senter for kvinneforskning har til oppgave å fremme kvinneforskning og kjønnsforskning gjennom initiering og utføring av forskning, undervisning og informasjon. Senteret skal være et samlingspunkt for kvinneforskning».

Arbeidsfeltet er altså bredt, men ressursene er tross alt begrensede. Både kol-

FORTS. NESTE SIDE

FORTS. FRA SIDE 1

legiets og Senterets egne målsettinger er typisk «både-og» formuleringer. Det kan bety at vi skal arbeide med alt parallelt - men også at det åpnes mulighet for å koble de ulike oppgavene sammen slik vi finner det mest hensiktsmessig. Vi tror at en viss kobling vil gi en klarere profil og en nødvendig avgrensning av Senterets oppgaver. Vi har derfor satt opp følgende ønskemål for Senterets aktiviteter de kommende årene:

- * Forskning som basisaktivitet
- * Tverrfaglige dialoger
- * Internasjonalisering
- * Åpenhet og selvrefleksjon

Forskning som basisaktivitet

Vårt mål er at det ved Senter for kvinneforskning skal *drives* aktuell og relevant kjønnsforskning av høy faglig kvalitet. Senteret skal naturligvis fortsatt være et sted der det går an for fors-

kere å «ta med seg» kvinneforskningsprosjekter, men Senteret bør i større grad enn tidligere selv initiere forskningsprosjekter. Forskningsprosjekter som foregå i teams med både seniorforskere, rekrutter og hovedfagsstudenter som deltakere. For å få dette til er det nødvendig at Senteret jobber aktivt i forhold til forskningsrådene med både programforslag og prosjektsøknader. Kanskje man kan tenke dette inn i perspektivet av et «Norgesnett» for kjønnsforskning? Senter for kvinneforskning i Trondheim har f. eks. som et av sine felter kjønn og teknologi - da kan Senteret i Oslo kanskje satse på noe annet?

Et slikt Norgesnett trenger ikke bare tenkes i forhold til kvinneforsknings-sentrene, men også i forhold til de kvinneforskningsmiljøene som allerede finnes ute på fagene.

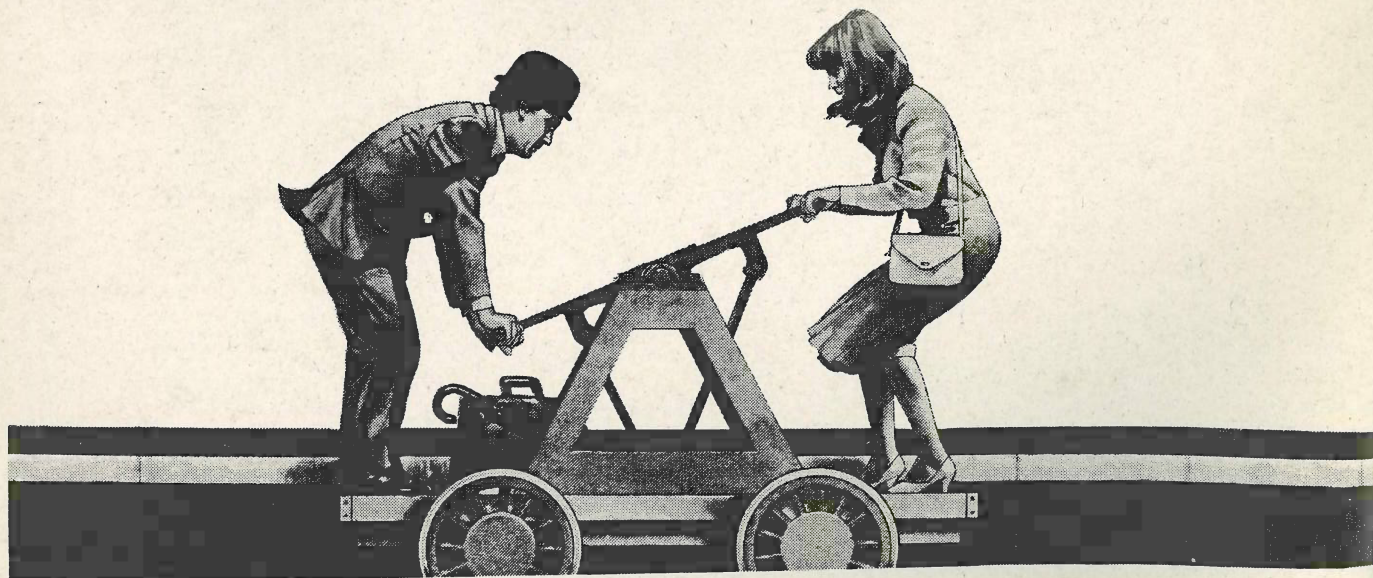
Det foregår nemlig mye spennende kjønnsforskning utenfor Senteret - både på universitetet og på forskningsinstituttene. En annen del av Senterets forsk-

ningsmålsetting bør være å fungere som et knutepunkt for denne forskningen og Senterets egen- et samlende og integrerende forum for den kvinne- og kjønnsforskning som er i gang. Et senter for meningsbryting og debatt mellom forskere og studenter på bred basis. Et sted hvor viktige debatter foregår og der fagmiljøer kan møtes og skape noe nytt. På den måten vil det kunne bli en glidende overgang mellom den forskningen ved Senteret og forskningen som foregår ved andre grunnenheter. Å være et knutepunkt krever både at man har noe å gi og har rom for å motta.

Andre deler av Senterets målsettinger kan kobles på slike typer av forskningsvirksomhet. Vi kan *samarbeide aktivt og i dialog med grunnenhetene om forskningsprosjekter*. Dette kan i seg selv medvirke til å fremme kvinne- og kjønnsforskningsperspektiver i studiene og dermed også virke rekrutterende. Vi kan realisere *tverrfaglighet* ved å formulere forskningsprosjekter hvor flere fags perspektiver inngår eller knytte forbindelse mellom ulike typer av kvinne- og kjønnsforskning. Vi kan knytte en del av vår *seminarvirksomhet* opp mot forskningsprosjekter og knutepunktsvirksomhet og derved få mer kontinuitet og egeninnsats inn i denne virksomheten. Vi kan la vårt bidrag til *forskerutdanningen* springe ut av denne forskningsaktiviteten. Vi kan få felter hvor vi i særlig grad vil kunne vareta vår generelle *formidlings- og informasjonsvirksomhet*.

Tverrfaglige dialoger

Begrunnelsen for kvinneforskningen er at kvinner har vært satt utenfor eller har vært marginale i den vitenskapelige

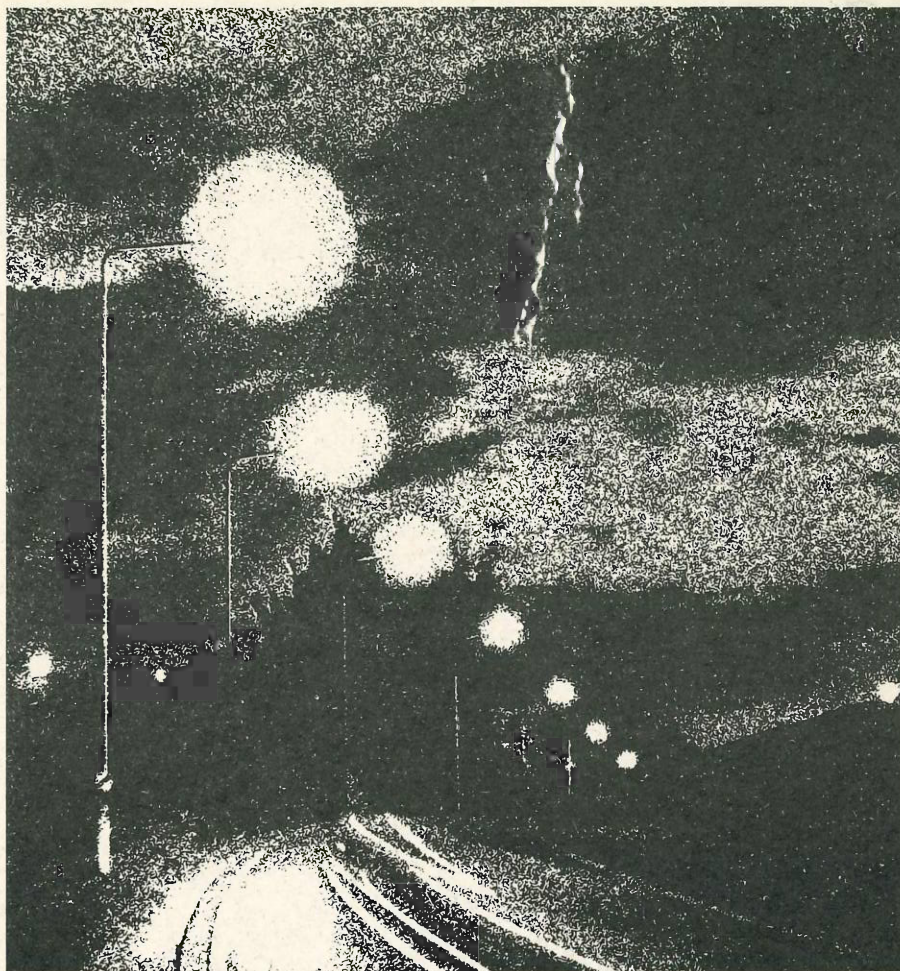

kunnskapsproduksjonen. Dette har betydd både at kvinner som forskningsobjekt og kvinnelige forskersubjekter har vært en mangelfull i normalvitenskapelig aktivitet. Og at menn og menns forskning dermed har kunnet fremstå som kjønnsnøytral og objektiv. Slik vi ser det er formålet ikke å etablere en særegen kvinnelig kunnskapsproduksjon (for, om, av kvinner), men å få kvinne- og kjønns-perspektivene i bred forstand på plass i den normalvitenskapelige aktiviteten.

Dette betyr ikke at kvinne- og kjønns-perspektivene er noe som man kan «bli ferdig med». Kvinne- og kjønnsforskningen er i stadig utvikling. Det samme gjelder de fag som den skal «integreres» i. Integrasjon kan dermed ikke forstås som et statisk fenomen hvor bestemte fag bare skal ha tilført en definert, manglende bit. Kjønn er noe som hele tiden skapes på nytt og antar nye betydninger, og den prosessen er vitenskapen både deltaker i og utforsker av. Kvinne- og kjønns-perspektivet skal altså ikke bare integreres, men flette seg sammen med fag i utvikling og bli en del av den utviklingen. Kvinneforskningen har dermed også en rolle som innovatør i forhold til den normalvitenskapelige virksomheten. *Kanskje vi i stedet for å tale om integrering skulle tale om sammenfletting av pågående diskurser?*

Innenfor det som kalles for fagene foregår det i seg selv mange ulike diskurser (f. eks. i form av ulike teoretiske retninger), og talsmennene/talskvinnene for slike diskurser snakker ikke nødvendigvis mer sammen enn de gjør med kvinneforskere. Slik sett kan man beskrive den vitenskapelige arenaen som en rekke ulike gjenger (slik ble det formulert på høstens seminar om kjønn og makt i Senterets regi). Og poenget blir da ikke å integrere disse gjengene i en stor homogen eller rettferdig eller velsystematisert enhet, men å sørge for at gjengene undertiden møtes på felles arenaer og debatterer sine vitenskapelige aktiviteter og resultater. Hvis ikke en gjeng føler seg forpliktet av kriterier for vitenskap som også kan legitimeres eksternt, blir den sekterisk og mystisk. Det gjelder uansett om gjengen består av kvinnelige eller av mannlige forskere.

En betingelse for en sammenfletting av diskurser er imidlertid at det finnes noe å flette av. Derfor er separate sentre for kvinneforskning ikke noe som står i motsetning til en dialog med fagene, men snarere en betingelse for at den skal fin-

nes. En vellykket sammenfletting krever imidlertid to ting: For det første at *kvinneforskere forblir og i høyere grad enn i dag også bli oppfattet som sentrale bidragsyttere i sine respektive fag*. Å bli kvinneforsker bør altså ikke bety at man melder seg ut av sitt fag og bare forholder seg til den feministiske teoridannelsen. Det betyr å arbeide med sitt fag i lyset av denne teoridannelsen. Det er her tale om en dobbeltkvalifisering som er slitsom, men nødvendig.

For det andre krever det at *andre forskere faktisk er interessert i å møte kvinneforskningsgjengene i faglige diskusjoner*. Det er her nødvendig å motarbeide oppfattelsen at kvinne- og kjønnsforskning bare er noe for kvinner. Feministisk teori representerer et helt sentralt perspektiv på vitenskap og kunnskapsproduksjon og på de fleste fag.

Internasjonalisering

I både evalueringen av Senteret og i kollegiets forlengelsesbrev trekkes spesielt den internasjonale virksomhet fram som et særkjenne for Senteret. Denne er det viktig å fortsette med. Det gjelder i første omgang de metateoretiske perspektiv i den pågående internasjonale

feministiske teoriebatten, men også etter hvert den mer fagspesifikke kvinne/kjønnsforskning - det siste gjerne i kombinasjon med det første. En slik internasjonaliseringslinje dreier seg ikke bare om at vi skal «se og høre» så mange store stjerner som mulig, men at det også her både legges vekt på gjensidighet og på forskningsutveksling. Det bør satses mer bevisst på gjesteforskeropphold som bygges ut i form av nettverk og varige forbindelseslinjer mellom Senterets forskning og personer og fagmiljøer i utlandet. Denne dialogiske internasjonaliseringslinjen styrkes også av at NORA, det nye engelskpåklige tidsskriftet for nordisk kvinneforskning, fra og med høsten 1993 hører hjemme på Senteret.

Åpenhet og selvrefleksjon

Senteret har alltid hatt ry for å være et åpent og nysgjerrig sted hvor det er høyt under taket. Dette er ikke minst viktig i en tid hvor ulikheter mellom kvinner står sentralt på sakskartet i den feministiske debatten. En slik heterogenitet smitter selvsagt også av i oppfatninger av hva kvinneforskning skal være og hva slags

Senterets seminarprogram våren 1994

Er kjønnsidentitet noe som konstrueres og/eller utvikles? Hvordan forhandler barn om kjønn? Har kjønnsforskjeller i atferd noe med biologi å gjøre? Er kjønn som analytisk kategori bare interessant for kvinnelige forskere? Noen av disse spørsmålene vil bli belyst i Senterets vårprogram. Endelig program kommer i Minibulletine i februar, men les her om hva du har i vente både når det gjelder seminarvirksomhet og innen- og utenlandske gjesteforelesninger.

Sett av 13. og 14. januar!

Da innledes det nye året med besøk på Senteret av en mannsforsker og en kvinneforsker. Torsdag 13. januar kommer den engelske sosiologen *David H. J. Morgan*. Morgan har utgitt en rekke bøker om familiesosiologi, familierådgivning, kvinner i industrien, menn og seksuell trakassering i arbeidslivet. Hans siste bok *Discovering Men* handler blant annet om de teoretiske, praktiske og politiske vanskeligheter som oppstår når menn begynner å studere menn som kjønn. Denne boken og dens videreutvikling blir tema for den åpne forelesningen som Morgan vil holde her på Senteret. Senere på dagen vil det bli et seminar for særlig interesserte om historiske perspektiver på familie og familieliv. Psykolog Haldis Leira ved Senter for kvinneforskning har tatt initiativet til dette seminaret.

Fredag 14. januar blir det seminar med den amerikanske sosiolog, kvinne- og barneforsker *Barrie Thorne* fra University of Southern California. Barrie Thorne har som et av sine forskningsfelt barns sosiale konstruksjon av kjønn og hun har drevet med observasjon av barns samhandling i skolen og på lekeplassen. På seminaret vil Barrie Thorne ta utgangspunkt i sin siste bok *Gender Play*. Det blir et arbeidsseminar hvor hun også kommenterer deltakernes forskningsprosjekter om barn og kjønn. Forskere og

studenter som kunne tenke seg å legge frem sine prosjekter er velkomne til å ta kontakt med Harriet Bjerrum Nielsen på Senteret. Legg også merke til påmeldingsslippen og programmet på siste side.

Kjønnsidentitet - konstruksjon og/eller utvikling?

Tråden fra Barrie Thorne seminaret blir tatt opp senere på våren, nærmere bestemt 22. - 24. april. Da er den amerikanske psykologen *Carol Gilligan* og den engelske psykologen *Valerie Walkerdine* gjesteforelesere på en konferanse om «*Nyere teoretiske perspektiver på kjønns sosialisering*» holdt i regi av Nordisk nettverk for kjønns sosialisering. Senteret er medarrangør sammen med Pedagogisk forskningsinstitutt, UiO og Sosiologisk Institutt i Bergen. På dette symposiet vil det bare bli plass til et begrenset antall norske deltakere (interesserte kan henvende seg til oss for mer informasjon). Senteret vil imidlertid presentere både Gilligan og Walkerdine med åpne forelesninger, antakelig blir det den 22. og 25. april.

Mener de franske feminister at kjønn konstrueres eller utvikles? Det kan man få anledning til å høre nærmere om når filosofen og psykoanalytikeren *Luce Irigaray* kommer til Senteret. Tidspunktet blir antakeligvis tredje uke av mai. Irigaray blir i Oslo en ukes tid og vil både forelese generelt om sitt arbeid og holde mindre seminarer for særlig interesserte om sine oversatte tekster. Luce Irigaray er invitert til Norge av de tre sentre for kvinneforskning i Bergen, Oslo og Trondheim og Nettverket for kvinner i forskning i Tromsø. *Elisabeth Fürst* ved Institutt for sosiologi er koordinator for dette i samarbeid med Senteret.

Kjønn og biologi?

I mai får vi besøk av professor i medisinsk kvinneforskning *Anne Fausto-Sterling* fra Brown University i USA. Anne Fausto-Sterling er biolog og er blant annet kjent for sin bok *Myths of Gender: Biological Theories about Women and Men* (Basic Books) som kom ut i 1985 og i ny utgave i 1992. I boka skriver Fausto-Sterling om betydningen av kjønn og rase i konstruksjonen av vitenskapelige teorier. Hun har blant annet gjennomgått kritisk den eksisterende forskning om biologisk grunnlag for kjønnsforskjeller i atferd og kognisjon. Det blir flere arrangementer med Anne Fausto-Sterling, både offentlige forelesninger om kjønn og biologi og mindre arbeidsseminarer for interesserte forskere både om dette og om den sosiale konstruksjon av seksualitet - et tema som Fausto-Sterling arbeider med nå for tiden.

Koordinatoren for medisinsk kvinneforskning Berit Schei, har søkt om midler til å få en annen kjent amerikansk biolog og kvinneforsker til Norge. Det gjelder Ruth Hubbard som var her på besøk våren 1993. Vandana Shiva, som også i 1994 skal være gjesteforsker en periode her hos oss, har foreslått et stort seminar med både Ruth Hubbard og Anne Fausto-Sterling om «*Feminisme, bioteknologi og nydeterminisme*». Vandana vil diskutere om den postmoderne avvisning av å tematisere den biologiske kropp i feministisk teori kan føre til at feminismen mister sitt kritiske potensiale overfor bioteknologi og genetisk reduksjonisme. Vandana Shiva foreslår at vi også inviterer *Rosi Braidotti* og *Donna Haraway* til en slikt seminar - men alt dette er ennå kun på planleggingsstadiet, så følg med!

Er kjønn relevant for menns forskning?

Det vil jo nok de fleste kvinneforskere mene, men hva sier mannlige forskere selv? Vi starter vårprogrammet med mannsforskeren *David Morgan* og følger opp noen ganger ut over våren (og kanskje til neste høst også) ved å spørre nordiske mannlige forskere om kjønn er relevant for deres forskning? I prinsippet? I praksis? Vi vil utfordre en rekke menn til å rette et kritisk blikk både på egen forskning og på kvinneforskningens påstand om kjønnets betydning som sentralt teoretisk perspektiv. Foreløpig har historikeren *Knut Kjeldstadli*, sosial-

antropologen *Eduardo Archetti* og idé-historikerene *Trond Berg Eriksen* og *Rune Slagstad* sagt ja til å komme. Og flere vil bli spurt! Dessuten har vi invitert to svenske etnologer som har jobbet med menn i sin egen forskning, nemlig *Ronny Ambjörnson* fra Umeå og *Jonas Frykman* fra Lund. De to siste er også invitert til avdeling for etnologi på IKS og kommer i april.

Andre seminarer på Senteret

Våren 1992 hadde Liv Emma Thor- sen fra etnologi og Gro Hagemann fra Senteret et spennende seminar om *Kjønn og modernitet*. Det skulle ha vært videre- ført i høst, men måtte avlyses av prak- tiske grunner. Til våren 1994 blir det imidlertid fortsettelse. Denne gangen blir det våre egne tre professorer som tar hånd om seminaret: Gro Hagemann, Jorun Solheim og Harriet Bjerrum Nielsen. Tanken med seminaret er blant annet å arbeide fram en teoretisk plattform for Senterets videre arbeid innen feltet kjønn, kultur og modernitet.

Vi planlegger også å lage et arbeids- seminar (evt. en mindre seminarrekke) omkring *validitetsproblemer i kvalitativ metode*. Mange kvinneforskere benytter seg av kvalitativ metode og det er viktig å videreutvikle både kompetanse og be- grunnelser når det gjelder denne meto- dens spesielle kjennetegn og logikk. På dette seminaret vil det bli plass til at forskere og studenter kan legge fram

metoderefleksjoner knyttet til egne pro- sjekter og få dem diskutert blant deltakene. Inter- esserte kan henvende seg til Harriet Bjerrum Nielsen.

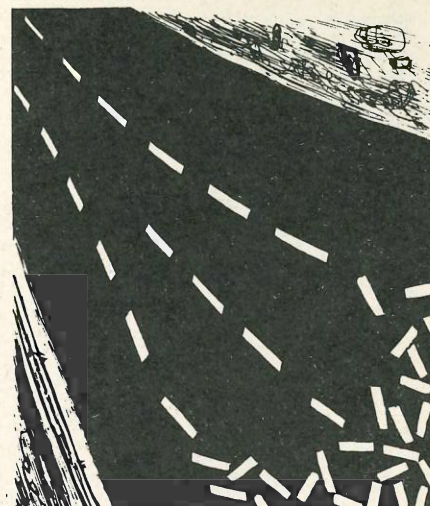
Nettverket for forskning om seksua- lisert vold (se også egen omtale av nett- verkets aktiviteter) planlegger å fortsette sine arbeidsmøter for nettverkets delta- kere. I vår vil man ta opp temaer rundt *formidling av kunnskap om seksualisert vold i media*. Interesserte kan henvende seg til Senteret ved Sidsel Platou Aarseth.

Senteret holdt i høst et vellykket se- minar om «*Kvinnens rom*» som søkte å innreflektere hvordan rom, territorielt og materielt, er strukturert ut fra et kjønns- maktsystem. Siri Nørve her ved Senteret undersøker nå muligheten av å følge opp dette seminaret med et nytt som denne gangen skal handle om *kjønnsaspekter ved offentlig planlegging*.

Det er også planer om å gjenta vårt populære redskapskurs i hvordan man skriver *forskningssøknader*. Det ser litt svart ut når det gjelder forsknings- bevilgninger, men den som gir opp på forhånd eller ikke skriver bra søknader får i hvert fall slett ingen ting!

Mer informasjon kommer i Mini- bulletine i februar. Husk seminarene med David Morgan og Barrie Thorne som løper av stabelen før Minibulletine kom- mer ut. Se forøvrig foreløpig program og påmeldingsslipp bakerst i bladet.

HARRIET BJERRUM NIELSEN

Nytt styre og nye vedtekter

Fra 1994 har Senter for kvinneforskning fått nye ved- tekter. Samtidig er det blitt oppnevnt nytt styre bestående av :

Styremedlemmer:

Professor Hanne Haavind, SV-fakultetet, leder
Professor Ragni Piene, Det matematisk- naturvitenskapelige fakultet, nestleder
Professor Irene Iversen, HF-fakultetet
Forsker Ulla-Britt Lilleaas, Senter for kvinneforskning
Student Gro Svendsen

Eksterne representanter med møte og talerett:

Kontorsjef Brit Fougner,
Likestillingsrådet
Førsteamanuensis Beatrice Halsaa,
Oppland distriktshøgskole

Vararepresentanter:

Professor Berthold Grünfeld, Det medisinske fakultet
Konsulent Nina Heilmann, Senter for kvinneforskning
Student oppnevnes senere

Vara for eksterne representanter:

Professor Harriet Holter

Vi benytter samtidig anledningen til å takke alle nåværende og tidligere medlem- mer av den gamle styringsgruppen for sin innsats for Senteret gjennom åtte år.

Kjønn og makt

Den 5. november i høst var Senter for kvinneforskning medarrangør av et heldagsseminar på nordisk basis om kjønn og makt. Seminaret foregikk på Institutt for samfunnsforskning (ISF), som var seminarets andre arrangør. Interessen for dette arrangementet var stor, og kapasiteten på ISF var utnyttet maksimalt. 43 deltakere var til stede i et seminarrom som normalt regnes med å romme 30.

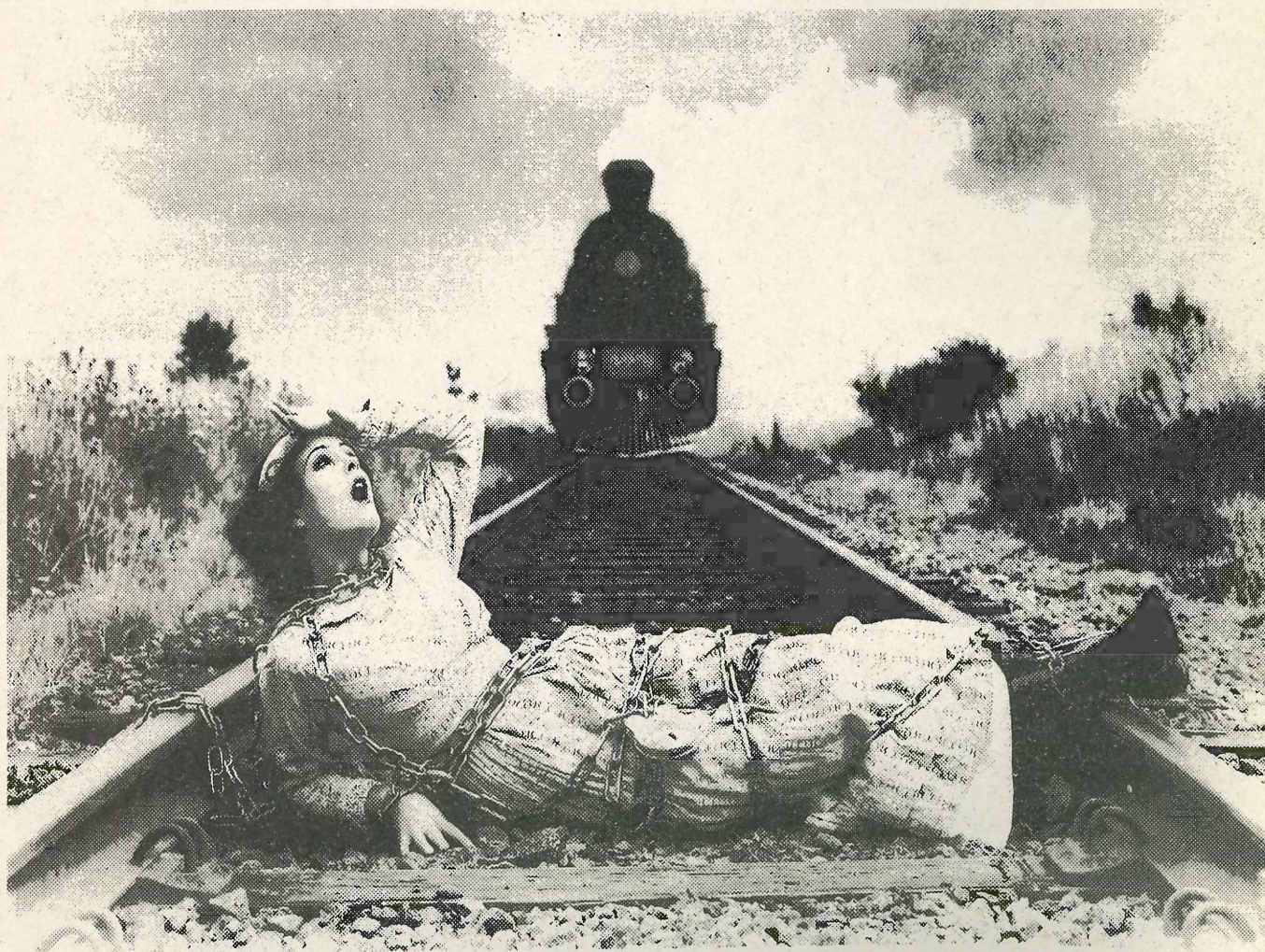
Tanken bak seminaret var å få i stand en diskusjon mellom kvinneforskere og forskere fra andre miljøer med utgangspunkt i forskning om makt og medborgerskap. Vi ville rette søkelyset mot kvinneforskningens kjønnteoretiske bidrag og den stillingen disse i dag har innenfor denne forskningen.

Fire skandinaviske forskere var invitert til å presentere synspunkter på problematikken ut fra sin egen forskningserfaring, og fire andre var bedt om

å kommentere deres innlegg. Yvonne Hirdman fra den svenske maktutredningen holdt innlegg om *forståelsen av makt, kjønn og demokrati*, og fikk kommentarer av sin historikerkollega fra Stockholm, Klas Åmark. Deretter fulgte Rune Slagstad, forsker på det norske LOS-prosjektet, som snakket om *feminismen som normativ vitenskap*. Anna Jonasdottir, statsviter fra Ørebro, kommenterte hans bidrag. Birte Siim, statsviter fra Aalborg, har deltatt i den danske

medborgerundersøkelsen. Hun snakket om *kønn, makt og demokratisk medborgerskap* og fikk kommentar av statsviteren Knut Heidar fra Oslo. Til slutt innledet statsviteren Per Selle fra Bergen om de gamle kvinneorganisasjonenes rolle i utformingen av den moderne velferdsstaten. Han fikk tilsvare fra Drude Dahlerup, også statsviter og fra Århus.

To problemstillinger kom til å stå sentralt i diskusjonen. Den første ble betegnet som integreringens problem og var selvsagt spørsmålet om hvorfor kvinneforskningens resultater ennå ikke syntes i de «store» analysene av makt og demokrati. Her ble det pekt på problemer både av fagintern og fagekstern art. Det ble hevdet at betingelsene for en vellykket integrering var kommunikasjon som må bygge på en historisk og kontekstuell bevissthet om den egne posisjonen. Rune Slagstad etterlyste et historisk perspektiv i kvinneforskningens vitenskapsteoretiske posisjonering

og også et oppgjør med sin egen positivistiske fortid. Andre pekte på at også (mannlige og kvinnelige) forskeres følelser og selvoppfatning kan komme til å stille seg i veien for en integrering. En modell som baserer seg ensidig på et overordnings- underordningsforhold mellom menn og kvinner kan møte motstand blant mannlige forskere, hevdet Klas Åmark, rett og slett fordi det ikke stemmer med deres erfaring.

Den andre problemstillingen handlet om konseptualisering av de maktspekter som er knyttet til kjønnsforholdet. Innlegg og diskusjoner tok i stor grad utgangspunkt i Yvonne Hirdmans genus-teori. Hennes analyse av kjønssystemets to kjernelogikker, segregering og underordning, har spilt en viktig rolle innenfor nordisk kvinneforskning som ingen ville underkjenne. Samtidig kom diskusjonen mye til å dreie seg om det problematiske med å bruke denne typen av teori analytisk. Den bygger på generaliseringer og

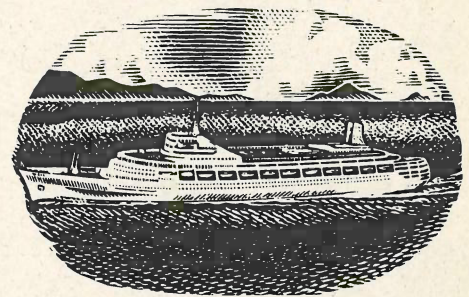
kan dermed stenge for innsikt om mer motsetningfylte og komplekse mønstre og prosesser i forholdet mellom menn og kvinner. Det kan også skape en blindhet for kvinners innflytelse og makt. At genus-systemet ikke er noen jernlov, illustrerte Birte Siim gjennom resultater fra den danske medborgerundersøkelsen.

Per Selle argumenterte på sin side for å studere de frivillige organisasjonene ut fra et kvinnemakt-perspektiv, og mente at kvinneforskningen hadde ideologiske barrierer mot å se denne dimensjonen. Dette ble imøtegått av Drude Dahlerup som hevdet at annen velferdsstatsforskning sto for mer iøynefallende forskjømmelser på dette punktet. Knut Heidar stilte spørsmål om ikke kvinneforskningen overvurderte kjønn som variabel, mens Anna Jonasdottir understreket det legitime i å jobbe fram et perspektiv i sin forskning og la dette generere spørsmål og variabler.

Alt i alt ble det en fruktbar og spennende

diskusjon mellom kvinneforskere og andre maktforskere som viste at begge parter har mye å hente i en konstruktiv dialog. Innspill fra mannlige forskere satte fingeren på viktige spørsmål i de kjønnteoretiske bidrag, mens kloke innlegg fra kvinneforskerne nok også ga de mannlige deltakerne noe å tenke på. Antakelig er slike møter mellom ulike forskergrupper på tvers av kjønn og fag rett og slett viktige for å integrere kvinneforskningens resultater.

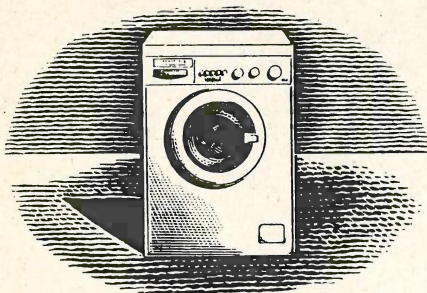
GRO HAGEMANN

Backlashkonferansen

Den store oppvasken, var tittelen på kvinnekonferansen som gikk av stabelen den 25. og 26. oktober i Oslo i høst, arrangert av Sekretariatet for kvinneforskning i Norges forskningsråd, Likestillingsrådet og Senter for kvinneforskning ved Universitetet i Oslo.

Inspirert av Susan Faludis bok «Backlash», stilte konferansen spørsmål om vi har et tilbakeslag for kvinnesaker i Norge. Det må ha vært en viktig problemstilling for mange, for konferansen hadde en enorm søkning på over 900 deltagere.

Interessen for konferansen var ganske stor også i media, og pressen ga den god dekning.

Det er lenge siden kvinnespørsmål har blitt diskutert på en så bred og saklig interessert basis. Vold mot kvinner, skilsmisser, utdanning, kvinnebildet i reklame og film, kvinners stilling på arbeidsmarkedet og i politikken - alt dette og mere til ble tatt opp så grundig som tiden tillot. En hovedgrunn til at konferansen lyktes så godt som den gjorde, var at den i stor grad baserte seg på kvinneforskning. Et tverrfaglig utvalg av forskere og andre bidragsytere, la fram sine problemstillinger og sine resultater.

Noe entydig svar på om vi har en backlash eller ikke, var det selvsagt ikke mulig å gi. På noen felter har vi kommet langt. For eksempel er det tydelig at kvinnene har kommet inn på arbeidsmarkedet for å bli. På andre områder må vi være på vakt - som når vi får vite at det er en tendens til at kvinner mister lederstillinger i arbeidslivet. Og på noen områder viste konferansen et skremmende backlash - dette gjaldt særlig områder som seksualisert vold, spiseforstyrrelser og kvinnebildet i film og reklame.

Alt i alt fikk deltakerne stoff både til ettertanke og videre diskusjon. På en så stor konferanse blir det dessverre liten anledning til toveis kontakt mellom bidragsytere og publikum. Mange brant nok inne med spørsmål. Men konferansen skal kunne ut i en rapport. Her vil en få mulighet til å skaffe seg videre informasjon om den forskningen foredragene var basert på. Rapporten kan bestilles fra Sekretariatet for kvinneforskning, Norges forskningsråd, Boks 2700, St. Hanshaugen, 0131 Oslo.

ELISABETH LØNNÅ

Kroppen som informasjonssystem

Hva skjer når kvinneforskere med ulik fagbakgrunn sammen lager seminar om kvinners kropp og helse? Kan en medisiner, fysiolog, litteraturviter og sosiolog drøfte dette temaet en hel dag og likevel snakke om de samme tingene? Hovedinntrykket som arrangørene - medisineren Kirsti Malterud, litteraturviteren Drude von der Fehr, inkludert undertegnede som er sosiolog - sitter igjen med, er dette absolutt mulig.

Seminalet som ble avviklet 7. oktober i høst i Senterets lokaler var lagt opp som et «tankeverksted» hvor innleiderne kom med uferdige tanker om hvordan de gjennom sine ulike faglige ståsteder så på forholdet mellom kropp, symptomer og tale. Seminalet var konsentrert rundt fortolkning og utveksling av signaler fra kroppen i en bestemt kontekst, nemlig den diagnostiske prosessen.

Undertegnede er i gang med en større undersøkelse av kvinner med kroniske muskelsmerter, og tok utgangspunkt i denne gruppas forståelse og opplevelse av kroppen. Innlegget fokuserte på hvilke muligheter disse kvinnene har til å presentere sine erfaringer og symptomer, og hvilken betydning dette har for kunnskapsproduksjonen. Nina Vøllestad som er fysiolog, fulgte opp med en presentasjon av hvordan musklene arbeider og klarte på en utmerket måte å almin-

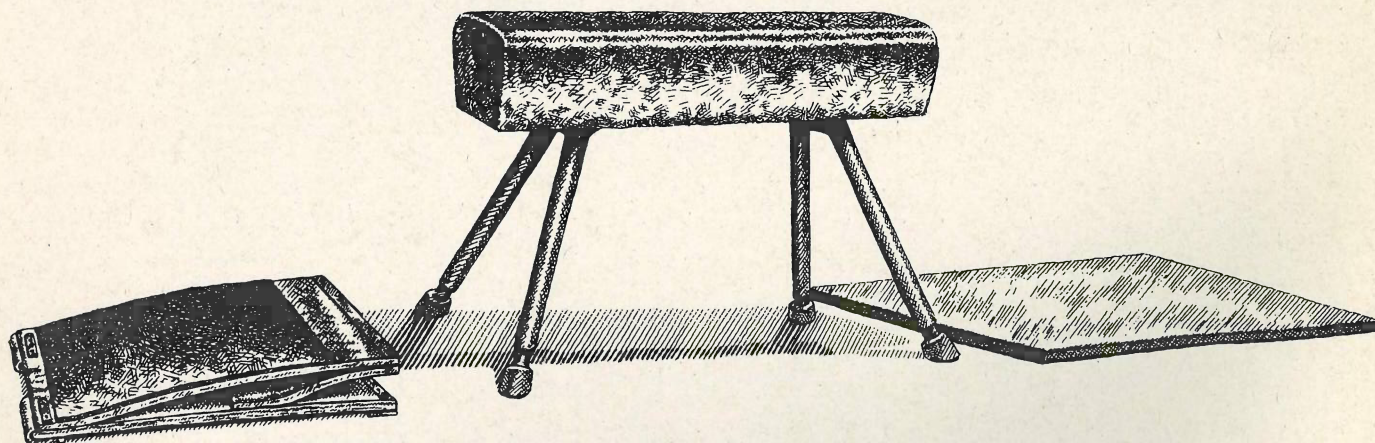
neliggjøre et for mange tungt tilgjengelig felt. Et av hovedpoengene hennes er at det tidligere har vært lagt mest vekt på å senke arbeidsbelastninger til et minimum, for dermed å komme muskelsmertene til livs. Men nyere funn kan tyde på at mangel på restitution og hvile kan være vel så viktige faktorer i utviklingen av kroniske muskelsmerter.

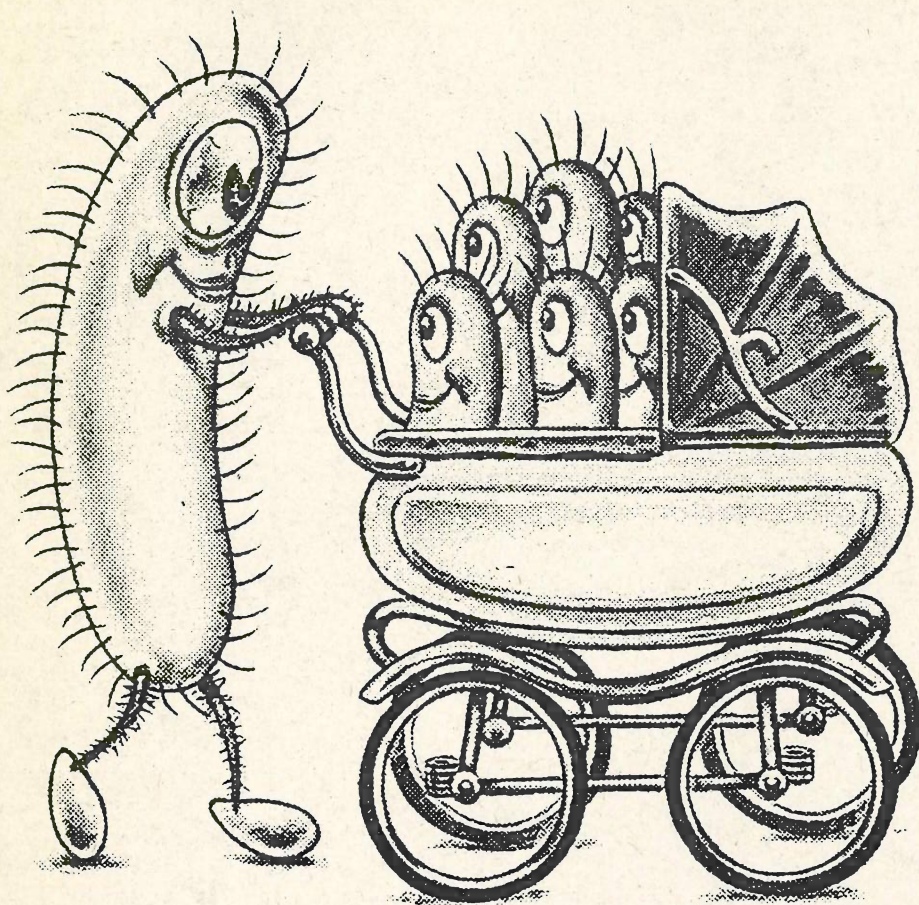
Kirsti Malterud tok utgangspunkt i sitt arbeid som allmennpraktiker i møte med kvinner med uspesifiserte lidelser. Malterud sa at drivkraften for å søke nye veier for å forstå slike fenomener var en uro og bekymring hos henne over at medisin ikke hadde egnede redskaper for å forstå disse plagene. Den tradisjonelle diagnostiseringen kom til kort og griper ikke denne type smertetilstander, sa hun. Drude von der Fehr satte søkelyset på både behandlere og de sykes egen mulighet til å fortolke kroppslige symp-

tomer ved å ta utgangspunkt i den semiotiske tegnteorien. Med denne innfallsvinkelen ble forholdet mellom kropp, symptom og tale mer enn et spørsmål om behandlerens dyktighet til å fortolke og forstå. Behandleren må også være klar over det problematiske ved å forstå symptomer ut fra tale. Talen «omskriver» alltid symptomet og kan følgelig heller aldri bli et direkte uttrykk for negative trekk eller egenskaper ved kvinner. Helt til slutt kom Haldis Leira inn med noen betraktninger om hvordan hun forsto kroppslige symptomer i arbeidet som klinisk psykolog.

Det var over 40 deltakere på lege-seminaret, og vi fikk flere spennende diskusjoner i løpet av dagen. Kitty Strand var en inspirerende seminarleder. Hun loset oss gjennom dagen med presisjon, og med skarpe oppsummeringer etter hvert av innleggene. Og takket være god ledelse holdt alle seg til temaet. Den store interessen, publikums positive kommentarer, mener vi viser at vi har truffet et felt som mange er opptatt av. Vi tror at vi ved å fokusere på ett kroppslig fenomen - kroniske muskelsmerter, klarte å skape en meningsfull tverrfaglig dialog som kan få konsekvenser både for pasienter og forskning. Det vil bli laget en rapport fra seminalet med alle innleggene, og vi ønsker å fortsette samarbeidet videre for en økt forståelse for kvinners symptomer fra en tverrfaglig vinkel. Vi ønsker å forstå noe mer ved å ta noen forsiktige skritt i en samarbeidsprosess som vi etter hvert håper skal kunne utvikle seg til et forskningssamarbeid.

ULLA-BRITT LILLEAAS

Spørsmålstegn i og ved bioteknologi

De to første ukene i november hadde Senteret igjen besøk av Vandana Shiva fra the Research Foundation for Science, Technology and Natural Resource Policy i Dehra Dun i India. Hun har vært opptatt av at det etter at gjesteforskerperioden hennes ved UiO løper ut, skal ligge igjen et forarbeid og en forskningsagenda for kritiske og feministiske studier av bioteknologi. Som en del av dette engasjementet tok hun initiativ til et samarbeidsprosjekt om en antologi om «Spørsmålstegn i og ved bioteknologi» mellom Senter for kvinneforskning, Senter for miljø og utvikling og Senter for teknologi og menneskelige verdier.

Dette prosjektet er finansiert med midler fra Miljøverndepartementet og Utenriksdepartementet. Det startet opp i høst og er nå godt i gang. Foruten Vandana Shiva

og prosjektmedarbeider Ingunn Moser har en referansegruppe med deltagere fra de tre sentra vært engasjert i arbeidet. Antologien vil bli ferdig i løpet av vint-

ren og bli utgitt som rapport ved sentrene. I mai 1994 planlegges det et nordisk todagers-seminar, med inviterte utenlandske bidragsyttere, hvor utfordringene i antologien brukes som materiale.

Målet med antologien er å bringe sammen, løfte fram og tilby forskjellige kritiske ansatser, tilganger, grep og perspektiver som tar for seg den nye determinismen som behandler gener som årsaker. Vi vil bringe fram de alternative retningene og mer komplekse forståelsene som finnes i biologien. Sentralt i disse står kompleksiteten i organismer og i deres naturmiljøer, betydningen av relasjoner og interaksjoner i og mellom organismer og miljøer, og dermed både uforutsigbarheten og usikkerheten knyttet til inngrep på arvematerialet.

Det vi ser ligger under de fleste debattene om bioteknologi, men sjelden blir gjort eksplisitt til tema i kontroverser, er ulike syn på biologi/natur og kunnskap/vitenskapelig kunnskap. Mange av de opposisjonelle standpunktene som går igjen i ulike spørsmål, grunner i ulike forståelser av natur, kunnskap og forholdet mellom kunnskapene våre og naturen/verden. Det gjelder like fullt for diskusjoner om etikk som for diskusjoner om risiko og biologi. Disse kognitive rammene ønsker vi å trekke inn i og gjøre til del av debatten.

Vårt fokus er ikke først og fremst inngrep på mennesker, medisinsk gen-teknologi og reproduksjonsteknologier, men heller kunnskapsmessige forutsetninger, risiko, verdier og sosiale og politiske implikasjoner av den bioteknologiske revolusjonen for landbruk og biodiversitet. Vi ønsker å tilby rammer for å forstå diskusjoner om patenter på liv, bioteknologi og biodiversitet, Nord/Sør-dimensjonene, etikk-debattene etc i, ved å sette bioteknologien inn i sosiale sammenhenger og kulturelle kontekster.

Antologien skal altså vise fram et tverrfaglig og mangfoldig oppbud av perspektiver og kritikker som vi håper både forskere, studenter, politikere, miljøaktivister etc. kan ha nytte og glede av. Til våren vil Ingunn Moser ved Senter for teknologi og menneskelige verdier og Per Sandberg ved Senter for medisinsk etikk på bakgrunn av det samme materialet tilby et tverrfaglig seminar om spørsmålstegn i og ved bioteknologi.

INGUNN MOSER

ET KNUTEPUNKT FORTS. FRA SIDE 3

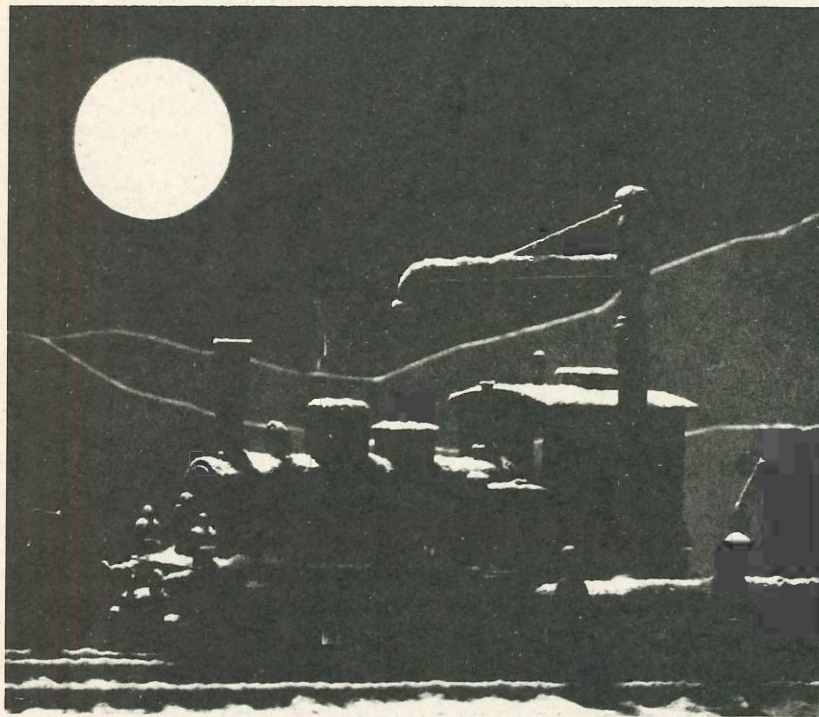
teoriperspektiv som er fruktbare. Atmosfære og diskusjonsstil er med på å avgjøre om slike uenigheter oppfattes som

truende eller tvertimot som intellektuelt stimulerende. Det er viktig å kunne leve med at diskusjoner ikke nødvendigvis fører til konsensus, men at ulike perspektiv på og oppfattelser av kjønn og av kvinne- og kjønnsforskning kan leve

side om side. En slik åpen og romslig holdning er også viktig for å rekruttere en ny generasjon av kvinneforskere (for ikke å snakke om mannlige forskere).

Åpenhet overfor andre synspunkter og villighet til å reflektere over vedtatte sannheter og egne yndlingsteorier er en livsbetingelse for et levende forskningsmiljø. Det mest spennende ved en forskningsprosess er jo de funn som man ikke hadde ventet på forhånd og de som man føler motstand mot. Kvinneforskningen har levert vektige kritikker av tradisjonelle vitenskapelige normer og deres institusjonelle praksiser. Den oppgave vi står overfor nå er å la denne kritikken fortsette i en kontinuerlig debatt om hva kriterier for god forskning kan være. Vi ønsker å skape et åpent og (selv)kritisk fagmiljø som er istand til å utvikle og hevde kvalitetskriterier for forskning - på tvers av forskerens kjønn!

HARRIET BJERRUM NIELSEN
GRO HAGEMANN
OG JORUN SOLHEIM

Kvinneforskning i Ungarn

Senteret har i høst hatt besøk av en gjesteforsker fra Ungarn, Ildiko Hrubos, associated professor, sosiolog og forsker ved Budapest University of Economic Science, Department of Sociology. Hun delte sin tid mellom Senteret og Institutt for sosiologi. I løpet av de to månedene hun var her, samlet hun blant annet materiale fra norske erfaringer om kvinneforskning og om kvinners akademiske stilling. Formålet med oppholdet var å bringe disse erfaringene med seg hjem for å grunnlegge et kvinneforskningssenter ved sitt eget universitet. Her beskriver hun selv situasjonen:

Kvinneforskning befinner seg på et tidlig utviklingsstadium i Ungarn. Det finnes forskere innenfor sosiologi, psykologi, økonomi, utdanning osv. som har arbeidet med kjønnsforskjeller, men det finnes ikke øremerkede midler eller stillinger til kvinneforskning. Etter å ha blitt klar over dette, besluttet vi å opprette et kvinneforskningssenter ved Budapest University of Economics. Vi skjønnte hvor viktig det var at hvert land får sin egen profil på kvinneforskning og undervisningen knyttet til den. En må ta hensyn til spesielle behov, spesielle forhold, kultur og tradisjoner.

Vi vil gjerne samarbeide med europeiske og andre internasjonale partnere for å veksle erfaringer, be om faglige råd og kanskje gi noen selv. Forløpig har vi konsentrert oss om forskning, nettverkdannelse og undervisning. I Ungarn er det omkring 25-30 personer og åtte forskningsinstitutter hvor det forskes på forskjellige kvinnespørsmål. Hovedhensikten med forskernetverket, er gjensidig utveksling av informasjon som angår f.eks. forskningsresultater, opprettelsen av en databank, oppbygging av et bibliotek med referansetekster. I framtiden vil det bli svært viktig å organisere felles tverrfaglig forskning.

Kvinneperspektivet er i liten grad integrert i undervisningen ved universitetene i Ungarn. Egen undervisning, dvs. kurs i «Womens Studies» slik en kjenner det fra Vest-Europa finnes heller ikke. Vi satte opp et seminar for økonomistudenter i fjor som omfatter viktige sider ved kvinners og menns sosiale stillinger. De første resultatene er lovende - en studentgruppe er interessert i emnet!

Det aller viktigste spørsmålet ved mitt universitet nå, er oppstart av en utdanningsreform på basis av Vesteuropeiske erfaringer fra slutten av 80-årene, som gjør det mulig å introdusere nye fag, og tilby studentene større frihet til å velge sitt eget pensum.

Vi vil også gjerne organisere markedsorienterte opplæringskurs for kvinnelige ledere på hovedfags- og magistergradsnivå, direktører, entreprenører og ledere i mindre bedrifter.

Det har vært framdrift innenfor de styrende organer også. Ifjor ble «Cabinet of Human Policy» dannet, som er et råd bestående av ministre som knytter til seg ekspertgrupper. Lederen av senteret vårt (Katalin Koncz) ble valgt inn i kabinettets ekspertgruppe etter at hun hadde foreslått å integrere kvinneperspektivet i dette arbeidet.

ILDIKO HRUBOS

Kvinner og museum

Referat fra seminar og utflukt til
Kongsvinger fredag 4. juni i år

I vår arrangerte Senter for kvinneforskning ved Brit Berggreen og Nina Heilmann seminar på Kvinnemuseet Rolighed på Kongsvinger. Temaet var «Kvinner og museum». Et snes godlynte og forventningsfulle deltakere dro i det beste junivær til Kongsvinger gjennom et frodiggrønt elvelandskap - i buss.

På trappa til Rolighed tok «husfruen», konservator for Muséeene i Sør-Odal, Kari Sommersteth Jacobsen, imot. Til rundstykker og kaffe fortalte hun om Roligheds historie, redningsaksjonen for det rivningstruede huset og planer for *Kvinnemuseet*. Takket være hennes (og ikke bare hennes, som hun understreket) innsats, er det gamle herskaphuset som var Dagny Juels hjem nå reddet for ettertiden.

Vi fikk bese husets begge etasjer. Rommene i andre etasje er foreløpig ikke innredet, men det er planer om faste utstillinger, blant annet om kvinnekår og kvinnekamp; om pionerkvinner fra eldre og nyere tid og om skjønnhetsidealer.

Den første utstillingen ble åpnet i Bokåret mens restaureringsarbeidet ennå pågår, og heter «*Skrivende kvinner i Hedmark*». Kvinnemuseet ville forsøke å starte opp allerede nå, selv under noe kummerlige forhold. Ifølge Kari Sommersteth Jacobsen forsøker utstillingen å favne alle, både fra de «Tidligste tider» og i dag.

Vi bega oss ut på byvandring i Øvrebyen, ledet av konservatoren, som lot oss få del i en mangfoldig by- og kulturhistorie, der kunstneres og kulturpersonlighetens hjem og virke sto sentralt. Utrolig mange av husene er godt bevart. Vandringen ble avsluttet med et kort besøk på Kongsvinger festning hvor vi lot oss beta av den storslåtte utsikten over Glomma fra festningsmurene.

Etter lapskaus og flatbrød i den gamle stuen i Aamodtgården (kommandantens bolig, nå en del av Kongsvinger museum), returnerte vi til Rolighed og samlet oss igjen til foredrag.

Vi fikk ulike vinklinger på temaet Kvinner og museum. Elin Svenneby tok utgangspunkt i egne erfaringer av å bli tidlig «museumstrøtt». Slike opplevelser får ny mening hvis de sees i lys av manglende kvinneperspektiv og identifikasjonsmulighet til tradisjonelle museer. En god utstilling skal riste oss! Svenneby sa seg enig med Kari Gaarder Losnedahl, som i den nylig publiserte undersøkelsen *Kvinne + museum = kvinnemuseum?* (Skriftserien nr. 5/93 fra Senter for humanistisk kvinneforskning i Bergen) hevder at vi både trenger spesifikke kvinnemuseer som fokuserer på kvinneliv alene, og større og bedre representasjon av kvinners liv og virke i allerede eksisterende museer.

Brit Berggreen stilte via *Frøken Marie Bilstads hekleprøver* og andre fremmedelementer spørsmålet om hvordan museene håndterer den «museale støy» kvinner skaper når deres virkeligheter ikke passer inn i etablerte museums-kategorier. Hva gjør museene f.eks. med barberkosten som også er blitt brukt til å sverte øvn med? Hvor hører den hjemme? Mer prinsipielt gjelder spørsmålet om museet skal vise en vel tilrettelagt fortid for nåtiden - eller om den skal vise den mer mangfoldige virkelighetens overlappende kategorier.

Kari H. Karamé snakket om *Norske*

kvinnerns innsats for land og folk slik den er fremstilt i Forsvarsmuseet og Norges Hjemmefrontmuseum. Hun spurte om de har fått plass som fortjent? Hun hadde gått gjennom Forsvarsmuseet og Hjemmefrontmuseet i Oslo med «kvinnebriller» og sett etter kvinnene. Hun fant at utstillingene ikke representerer det vi nå vet om kvinner i krig.

Etter innleggene ble spørsmålet naturlig nok: Hva så; hva nå? Bør vi ikke arbeide videre med denne saken og forsøke å etablere en offentlighet der vi kan kritisere museenes allehånde mangel på kvinneperspektiver? Museumskritikk på linje med filmkritikk eller litteraturkritikk er ikke vanlig i Norge. Vi kan etablere en ny vane. Et resultat av seminaret på Kongsvinger ble dannelsen av *Nettverk for museumskritikk*, som kan fungere som et slikt forum. Interesserte som vil stå på nettverkets adresseliste, og slik få mulighet til å komme i kontakt med de andre, kan henvende seg til Sekretariatet for kvinneforskning i Norges Forskningsråd.

Det ble uttrykt ønske om at samlingen på Rolighed kunne bli en årlig foreteelse.

Nytt om kvinneforskning nr. 1/94 planlegges som et temanummer om Kvinner og museum, der vi blant annet vil få artikler av Kari Gaarder Losnedahl, Kari Sommersteth Jacobsen og Kari Karamé. For ordens skyld: Vi vil også vurdere bidrag fra museumsinteresserte med andre fornavn.

ELIN SVENNEBY

Kompetansekatalog for kvinneforskning og kvinnelige forskere

Senter for kvinneforskning arbeider for tid med en kompetansekatalog for kvinneforskning og kvinnelige forskere ved Universitetet i Oslo. Katalogen skal synliggjøre den kompetanse som fins innen kvinne-, kjønns- og likestillingsforskning hos både mannlige og kvinnelige forskere ved universitetet. Alle fagområder skal omfattes, fra samfunnsfag og juss, til medisin, teologi, språk, kunst og naturvitenskap. Etter planen skal katalogen være ferdig trykt før påske 1994.

I arbeidet med katalogen legges det til grunn en vid forståelse av kvinne- og kjønnsforskning. All forskning som på en eller annen måte problematiserer betydningen av sosialt kjønn, enten hos forskningsobjektet eller hos forskeren selv, vil bli betraktet som kvinneforskning. På denne måten håper en å få med forskere utenfor det mer eller mindre etablerte kvinne- og kjønnsforskermiljøet, personer som faktisk driver med slik forskning, men som ikke nødvendigvis har definert seg som kvinne- eller kjønnsforskere.

Som tilleggsinformasjon vil katalogen gi en oversikt over alle kvinner i vitenskapelige stillinger ved Universitetet i Oslo, deres kompetansegrad og arbeidsfelt. En slik oversikt vil gjøre det lettere å komme i kontakt med sakkynndige kvinner til ulike råd, komiteer og utvalg. I tillegg vil hovedfags- og dr.grad. studenter lettere kunne finne fram til kvinnelige veiledere, dersom de ønsker det.

Materialet til katalogen samles inn ved hjelp av et skjema, som i disse dager sendes alle kvinner i vitenskapelige stillinger ved UiO. Også en del menn vil få skjemaet tilsendt direkte. I tillegg vil det bli spredt til aktuelle menn via instituttene. Vi ber også våre lesere gjøre mannlige kolleger oppmerksomme på katalogen som skal lages, slik at de eventuelt selv kan sørge for å få tak i et skjema.

Kompetansekataloger er blitt viktige redskaper i universitetets formidlingsarbeid. Ved hjelp av slike kataloger kan journalister, organisasjoner og andre finne fram til forskere med en viss, ønsket kunnskap. Ved Universitetet i Oslo har allerede flere av fakultetene laget egne kompetansekataloger, og etterspørselen

Informasjons- og dokumentasjonstjenester om og for norsk kvinneforskning?

Kvinneforskningen står foran store utfordringer når det gjelder bibliotekstjenester, prosjektinformasjon, forskerinformasjon og arkivtilgang. I de fleste andre europeiske land har man egne dokumentasjons- og informasjonssentre for kvinneforskning som dekker noen, om ikke alle av disse behovene. I Danmark har vi KVINFO i København, i Sverige Kvinnehistoriske samlingene ved Gøteborgs universitetsbibliotek, i Finland et nasjonalt dokumentasjonssenter for kvinneforskning ved Institutt for kvinneforskning, Åbo Akademi.

Ved Universitetsbiblioteket i Bergen har vi siden begynnelsen av 70-tallet hatt «Dokumentasjonstjenesten for litteratur om kvinner». Dette dreier seg kun om en halv bibliotekarstilling og en manuell kortkatalog på over 50.000 titler. I Norge ser det ut til at vi ligger dårligere an enn de nordiske landene på feltet informasjon og dokumentasjon. Vi sliter altså med dårlige tjenester, og er dårlig rustet særlig til de europeiske samarbeidsmulighetene som er under rask oppbygging. Vi er mange som ønsker oss blant annet databaser med oversikt over både kvinneforskningens litteratur og prosjekter, hjelp til on-line-søkning i nasjonale og internasjonale (kvinneforsknings) databaser, bedret publikumsservice for å skaffe kopier av artikler og innholdsfortegnelser i kvinneforskningstidsskrifter, spesiell service for fjernlån av kvinneforskningens litteratur, sikring av sys-

tematisk innkjøp og spesiell tilgjengelighet av kvinneforskningens litteratur.

Sekretariat for kvinneforskning i Norges Forskningsråd planlegger derfor sammen med vårt Senter for kvinneforskning å utrede brukerbehovet innen kvinneforskning når det gjelder informasjons- og dokumentasjonstjenester. Sosiolog Mie Berg Simonsen skal kartlegge slike behov både blant forskere og andre aktuelle brukergrupper. Til oppdraget hører også å gi en oversikt over etablerte informasjons- og dokumentasjonstjenester og diskutere hvordan og i hvilken grad de kan dekke behovene som finnes for kvinneforskningen. Til slutt skal aktuelle tiltak drøftes, som ulike administrative, organisatoriske og økonomiske modeller for informasjons- og dokumentasjonstjenester innen kvinneforskningen.

FRIDE EEG-HENRIKSEN

etter dem har vært stor. Skal en dømme etter det antall forespørsler som rettes til Senteret og til kjente kvinneforskere, er ikke behovet mindre for en egen kvinneforskningsskatalog. Imidlertid befinner jo mange av kvinneforskerne seg ved

andre universiteter og høyskoler, samt ved institutter utenfor universitetene. Det er derfor ønskelig at det etterhvert lages en kompetansekatalog for kvinneforskning som dekker hele landet.

LINDA SALOMONSEN

Likestillingskonsulent ved UiO

I 1993 har Universitetet i Oslo for første gang opprettet egen stilling som likestillingsmedarbeider. Lise Christensen ble ansatt i stillingen fra 1. oktober.

Likestillingskonsulenten skal ha tre hovedoppgaver: Hun skal

- arbeide med å konkretisere *Handlingsplan for likestilling* ved UiO ved å velge ut bestemte tiltaksområder som det bør satses på.
- gi råd og bistand i forbindelse med ulike forespørsler, arrangementer, osv. knyttet til likestillingsspørsmål ved UiO. Likestillingskonsulenten skal være en man kan henvende seg til, samtidig som hun selv skal initiere ulike tiltak.
- Hun skal arbeide med å bygge opp et nettverk for likestilling og kvinnepolitikk ved UiO. I nettverksbyggingen inngår det også å ha god kontakt med studentene. Dessuten skal konsulenten være et bindeledd mellom det sentrale likestillingsutvalget på Universitetet og de fakultære utvalgene.

I tillegg skal likestillingskonsulenten holde seg orientert om kvinneforskning og annen relevant forskning både nasjonalt og internasjonalt.

Hovedutfordringen framover vil ligge innenfor to felter. For det første innen studie- og forskningsområdet. Her er det mange ting å ta fatt på, blant annet når det gjelder spørsmål som: Hvordan erkjenne profilen i faget? Hvilke forskningsfelt blir tilgodesett? Hvordan er undervisningen tilrettelagt? Rekrutterer faget kvinnelige forskere? Hva med pensumlistene? osv. Alt dette blir sentrale problemstillinger å jobbe med for likestillingskonsulenten i allianse med det enkelte fagmiljø.

For det andre ligger det utfordringer innen nye og hittil lite tematiserte områder. Stikkord her er blant annet veiledningsforhold, uformelle rekrutteringskanaler og seksuell trakassering.

Lise Christensen treffes på Senter for kvinneforskning på telefon 22 85 89 44 eller fax. 22 85 89 50.

E-post: lise.christensen@sfk.uio.no

Øko-feminisme på Blindern

Norsk hvalfangst belyst ut fra ulike øko-filosofiske utgangspunkt var temaet for Det historisk-filosofiske fakultets etikkseminar 8. oktober. Professorene J. Baird Callicott fra University of Wisconsin, professor Arne Næss og professor Karen Warren fra Malacester College, Minnesota innledet til diskusjon med Jon Wetlesen ved Filosofisk institutt som møteleder.

For våre lesere kan det kanskje være av interesse at Karen Warren

- har laget en bibliografi: *Feminism and the Environment: A Selected Bibliography*. Bibliografien kan bestilles ved Senteret. (pris 20 kr.)
- er medredaktør til boken *Environmental philosophy. From Animal Rights to Radical Ecology*, (Zimmerman Michael et al.(eds.)) Prentice Hall, Inglewood Cliffs, New Jersey 1993. En av de fire hoveddelene av boka heter *Eco-feminism*, her er bidrag både av Warren selv og av bl.a. Carolyn Merchant. Videre har Warwick Fox en artikkel i Deep Ecology delen: *The Deep Ecology-Ecofeminism Debate and its Parallels*. Boken er tilgjengelig i Senterets bibliotek.
- har nylig kommet med en artikkel *A Feminist Philosophical Perspective on Ecofeminist Spiritualities* (s.119-132) i en bok om økofeminisme som vi regner med snart å få i Senterets bibliotek: Carol J. Adams(ed.) *Ecofeminism and the Sacred*, New York, Continuum, 1993.

Vandana Shiva har kommet med en ny bok sammen med Maria Mies: *Eco-feminism*, ZED books 1993, som er tilgjengelig i Senterets bibliotek.

Doktorgrader ved UiO med kvinneperspektiv

Vi har lest gjennom innleverte titler for doktorgraden ved Universitetet i Oslo i år, og har funnet tre avhandlinger med kjønns- og kvinneperspektiv:

Iscenesetteler av kjønn. Transvestitter og machomenn i Mexico by ved mag. art. Annick Prieur, Institutt for sosiologi. Prøveforelesning over oppgitt emne: *Hvordan kan studiet av meksikanske homoseksuelle transvestitter og biseksuelle menn bidra til en generell teori om forholdet mellom kultur, kjønn og seksualitet?*

Todos tenemos madre. Dios también (Alle har en mor. Også Gud). Morality, Meaning and Change in a Mexican Context, ved mag.art. Marit Melhuus, Institutt og museum for antropologi.

Rape - a hazard to health ved cand. med. Solveig Dahl, Instituttgruppe for psykiatri, Det medisinske fakultet. Prøveforelesning over oppgitt emne: *Kjønns-perspektiver - selvinnsynende eller irrelevant i psykoterapi med kvinnelige pasienter?*

Voldsbilder i hverdagen - om menns forståelser av kvinnehushandling ved mag. art. Kristin Skjorten, Institutt for kriminologi. Prøveforelesning over selvvalgt emne: *Problemer ved bruk av legalstrategi mot vold og seksuelle overgrep i familien.*

Nye bøker i biblioteket

Abu-Lughod, Lila: *Writing women's worlds: Bedouin stories* Berkeley, Calif. University of California Press, 1993.

Battering and family therapy: A feminist perspective. Marsali Hansen & Michele Harway, editors. Newbury Park, Calif. Sage Publications, 1993.

Baude, Annika: *Kvinnans plats på jobbet.* Stockholm. SNS Förlag, 1992.

Bell, Linda A. *Rethinking ethics in the midst of violence: a feminist approach to freedom* with a foreword by Claudia Card. Lanham, Md. Rowman & Littlefield, 1993. (New feminist perspective series).

Benhabib, Seyla: *Situating the self: gender, community and postmodernism in contemporary ethics.* Cambridge. Polity Press, 1992.

Biørnstad, Nanna: *Bekkenet på kryss og ters.* Oslo. Cappelen, 1992.

Blom, Ida: «Den haarde dyst»: *Fødsler og fødselshjelp gjennom 150 år.* Oslo. Cappelen, 1988. Med resymé på engelsk.

Caplan, Paula J. *Don't blame mother.* Harper Perennial, New York 1990

Dagliglivets organisering. Cato Wadel et al. Oslo. Universitetsforlaget, 1983. (Kvinnens levekår og livsløp)

Dahl, Tove Stang: *Den muslimske familie: en undersøkelse av kvinners rett i islam.* Oslo. Universitetsforlaget 1992. (Det blå bibliotek).

Dixon-Mueller, Ruth: *Population policy & women's rights: transforming reproductive choice.* Westport, Conn. Praeger, 1993.

Duncan, Carol: *The aesthetics of power. Essays in critical art history.* Cambridge. Cambridge University Press, 1993.

Environmental philosophy: from animal rights to radical ecology. General editor, Michael E. Zimmerman. Associate

editors, J. Baird Callicott et al. Englewood Cliffs, N.J. Prentice-Hall, 1993.

Estes, Clarissa Pinkola: *Kvinner som løper med ulver: Myter og fortellinger om villkvinne-arketyper.* Oversatt av Anne-Marie Smith. Bergen. Eide, 1993. Originaltittel: Women who run with the wolves.

Feminist perspectives on addictions. Nan van Den Bergh. Editor. New York. Springer 1991

Feminists theorize the political. Edited by Judith Butler and Joan W. Scott. New York. Routledge, 1992.

Ferguson, Kathy E. *The man question: Visions of subjectivity in feminist theory.* Berkeley, Calif. University of California Press, 1993.

Gender, work and medicine: women and the medical division of labour. Edited by Elianne Riska and Katarina Wegar. London. Sage Publications, 1993. (Sage studies in international sociology, 44).

Geraghty, Christine: *Women and soap opera: a study of prime time soaps.* Cambridge. Polity Press, 1991.

Hauge, Astri: *Vidunderlige nye barn: fra livmor til laboratorium.* Oslo. Kirkelig kulturverksted, 1988.

I Guds navn - 1000-1800. Redaksjon: Elisabeth Møller Jensen, Eva Hættner Aurelius og Anne-Marie Mai. Rosinante/Munksgaard Forlag, København 1993.

Irigaray, Luce: *Je, tu, nous: toward a culture of difference.* Translated from the French by Alison Martin. New York. Routledge, 1993.

Irigaray, Luce: *Sexes and genealogies.* Translate by Gillian C. Gill. New York. Columbia University Press, 1993. Originaltittel: Sexes et parentés.

Japanese women working. Edited by Janet Hunter. London. Routledge, 1993.

Jayawardena, Kumari: *Feminism and nationalism in the Third World.* London. Zed Books, 1986. (Third world books)

Jenteliv og likestillingslære: Kjønnssroller og likestillingsarbeid blant ungdom.

Harriet Bjerrum Nielsen (red.). Oslo. Cappelen, 1988. (Cappelens pedagogikk-bøker)

Jesch, Judith: *Women in the Viking Age* Woodbridge, Suffolk. Boydell Press, 1991.

Johnson, Janis Tyler: *Mothers of incest survivors. Another side of the story.* Bloomington, Ind. Indiana University Press, 1992.

Katalog over arkiverte prosjektdata 1992. NSD - Norsk samfunnsvitenskaleplig datatjeneste 1993.

Kirkwood, Catherine: *Leaving abusive partners. From the scars of survival to the wisdom for change.* London. Sage.

Kvinnoforskning: Nordiska informationskällor. Huvudredaktør: Christina Flemming. Redaktører: Inger Johnsen, Jytte Larsen, Helena Wedborn. Ballerup. Bibliotekscentralen Forlag, 1991.

Leira, Arnlaug: *Welfare states and working mothers. The Scandinavian experience.* Cambridge. Cambridge University Press, 1992.

The Lonely mirror. Italian perspectives on feminist theory. Edited by Sandra Kemp and Paola Bono. London. Routledge, 1993.

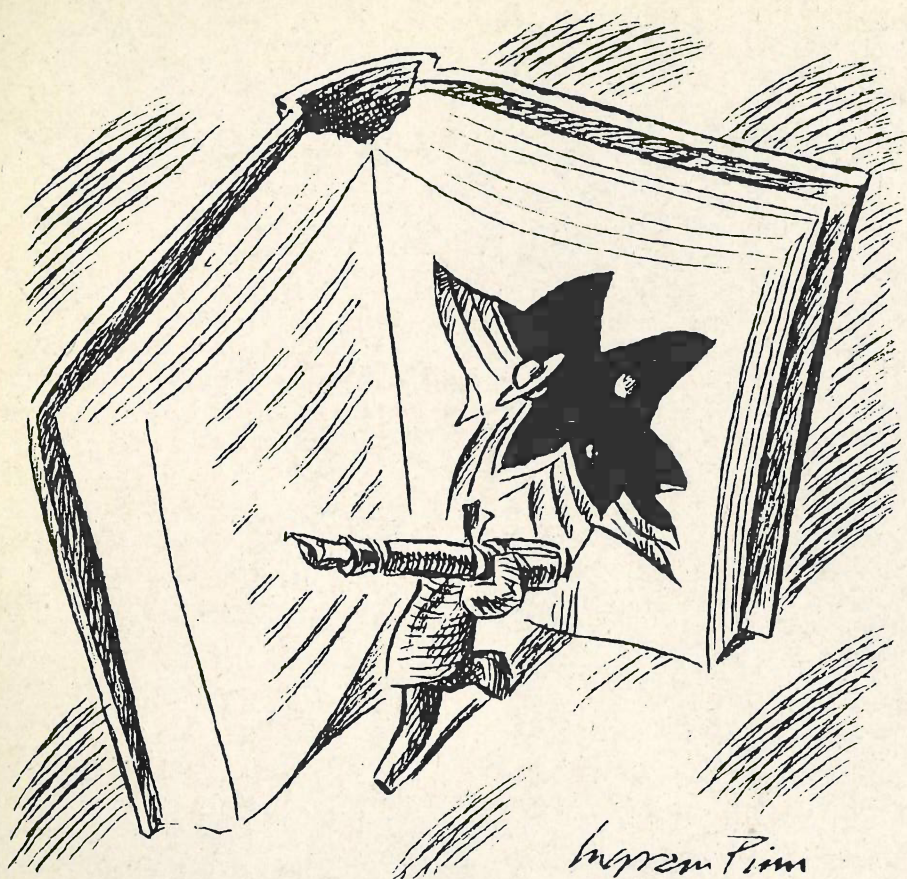
Love, Susan M. *Dr. Susan Love's breast book.* With Karen Lindsey. Illustrations by Marcia Williams. Reading, Mass. Addison-Wesley, 1990.

MacCannell, Juliet Flower. *The regime of the brother: After the patriarchy.* London: Routledge, 1991. (Opening out, feminism for today).

Martinsen, Kari: *Omsorg, sykepleie og medisin: Historisk-filosofiske essays.* Kari Martinsen. Oslo. TANO, 1989.

Martinsen, Kari: *Pleie uten omsorg?* Norsk sykepleie mellom pasient og profesjon. Med Kari Wærness. Nyutg. Oslo. Pax, 1991.

Nead, Lynda: *The female nude. Art, obscenity and sexuality.* London. Routledge, 1992.

Nochimson, Martha: *No end to her : soap opera and the female subject* Berkeley, Calif. University of California Press, 1992.

Om unga kvinnor. Identitet, kultur och livsvillkor. Hillevi Ganetz & Karin Løv-gren (red). I redaktionsgruppen ingår även Sabina Cwejman och Ulla Tebelius. Lund. Studentlitteratur, 1991.

Pige og dreng - på lige fod. Redigeret af Helle Jacobsen og Lis Højgaard. København. Nordisk Ministerråd i samarbejde med Ligestillingsrådet i Danmark, 1988.

Polakow, Valerie: *Lives on the edge: Single mothers and their children in the other America.* Valerie Polakow. Chicago. University of Chicago Press, 1993.

Race and ethnicity in research methods. John H. Stanfield, II, Rutledge M. Dennis, editors. Newbury Park, Calif. Sage Publications, 1993. (Sage focus edition, 157).

Robertson, Matra: *Starving in the silences. An exploration of anorexia nervosa.* Washington Square, N.Y. New York University Press, 1992.

Rose, Gillian: *Feminism and geography : the limits of geographical knowledge.* Gillian Rose. Cambridge. Polity Press, 1993. Omslagstittel: *Feminism & geography.*

Rosenbeck, Bente: *Kroppens politik: Om køn, kultur og videnskab.* København. Museum Tusculanums Forlag, 1992. Avhandling (doktorgrad) Københavns Universitet, 1992

Rowbotham, Sheila: *Women in movement : feminism and social action* Sheila Rowbotham. New York. Routledge, 1992. (Revolutionary thought/radical movements).

Sandqvist, Karin: *Pappor och riktiga karlar: Ommans- och fadersroller i ideologi och verklighet.* Stockholm. Carlssons, 1993.

Silverman, Kaja: *Male subjectivity at the margins.* New York. Routledge, 1992.

Stipend og legathåndboken. Oslo. Market Information Services, 1993. Omslagstittel: *Legathåndboken 93.*

Stivers, Camilla: *Gender images in public administration. Legitimacy and the administrative state.* Newbury Park, Calif. Sage Publications, 1993.

Söderlind-Ridell, Kitta: *Incest. Det händer inte här.* Partille. Warne, 1993.

Sørensen, Bjørg Aase: *Lønn som fortjent? Kan arbeidsvurderinger hjelpe oss videre til likelønn? / I samarbeid med Asbjørn Grimsmo.* Oslo. Arbeidsforskningsinstituttet, 3/1992. (Publikasjon fra LO's likelønnsundersøkelse 1991/92.

Sånn ja. Rapport fra en konferanse om matematikk-didaktikk og kvinner i matematiske fag, Arbeidsnotat 2, Oslo, NAVF 1993.

Thorsen, Liv Emma: *Det fleksible kjønn. Mentalitetsendringer i tre generasjoner bondekvinner 1920-1985.* Oslo. Universitetsforlaget, 1993. (Det blå bibliotek)

Tännsjö, Torbjørn: *Välja barn: Om fosterdiagnostik och selectiv abort.* Stockholm. Sesam, 1991. (Sesam special 5)

Vinjeboka. Den eldste svartebok fra norsk middelalder. Solum Forlag Oslo 1993.

«Viva»: *Women and popular protest in Latin America.* Edited by Sarah A. Radcliffe and Sallie Westwood. London. Routledge 1993. (International studies of women and place).

Women, alcohol, and drugs in the nordic countries. Edited by Elina Haavio-Mannila. Helsinki: Nordic Council for Alcohol and Drug Research (NAD-publication 16), 1989.

Women and Italy. Essays on gender, culture and history. Edited by Zygmunt G. Baranski and Shirley W. Vinall. Houndmills: Macmillan, 1991. (University of Reading European and international studies) Omslagstittel: *Women & Italy.*

Young, Iris Marion: *Throwing like a girl and other essays in feminist philosophy and social theory.* Bloomington, Ind. Indiana University Press, 1990.

Boklisten er hentet fra SV-bibliotekets tilvekstliste for Senteret i høst. Bøkene er ikke til utlån, men kan leses i Senterets bibliotek i åpningstiden eller etter nærmere avtale. Det fint om du ringer på forhånd.

Nettverk for forskning om seksualisert vold

Senter for kvinneforskning fikk for 1993 midler fra NAVFs Program for seksualisert vold til prosjektet: Arbeidsmøter om forskeren og de utforskede innen seksualisert vold.

I utgangspunktet var det tenkt å bygge opp et nettverk rundt en arbeidsgruppe på 10-12 personer hvor alle arbeidet med prosjekter og/eller forskning innen temaområdet seksualisert vold. Malen skulle være arbeidsmøter hvor nettverksdeltakerne var på innledningsforelesningene før lunsj, mens arbeidsgruppen så arbeidet videre sammen resten av dagen. Invitasjon ble sendt ut til personer en visste var potensielle deltakere, med oppfordring om å komme med navn på personer disse igjen mente burde få invitasjon til å være med (snøball-metoden). Responsen var meget stor, og snøballen ruller videre og videre.....

Faglig ansvarlig fra Senterets side er for 1993 psykolog Halldia Leira, mens praktisk koordinering har vært tatt hånd om av sosiolog Sidsel Platou Aarseth. Planleggingsgruppa har i tillegg bestått

av sosiologene Sissel Frøberg og Marianne Brantsæter, Institutt for sosiologi, Universitetet i Oslo.

I løpet av 1993 er det blitt avholdt tre heldags arbeidsmøter. På det første møtet den 26. mai innledet den svenske psykoterapeuten, skribenten og æresdoktor i samfunnsvitenskap ved Umeå Universitet Hanna Olsson om *Motstandens ulike uttrykksformer*. Bakgrunnen for innledningen var hennes arbeid i forbindelse med den svenske prostitusjonsutredningen og boken Catrine och rättvisan. Hanna Olsson tok utgangspunkt i motstanden mot kunnskap om seksualisert vold slik den kom til uttrykk i ulike yrkesgrupper - som jurister, journalister og leger - i forbindelse med Catrine-saken. Hanna Olsson snakket også om sin egen motstand, forvirring og avmakt, før hun kunne se og forstå det

grunnleggende mønsteret.

På det andre møtet den 24. august innledet professor Hanne Haavind ved Psykologisk institutt ved Universitetet i Oslo. Hun foreleste over *Utvikling av generell kunnskapsteori* på feltet seksualisert vold.

På det tredje møtet den 26. november ble fokus igjen satt på *motstand* idet professor Eva Lundgren ved Sociologiska institutionen ved Uppsala Universitet foreleste i samarbeid med Nea Mellberg, Sociologiska institutionen ved Umeå Universitet. De formidlet hvorledes de knyttet bearbeidingen av egen motstand til den referanserammen de har forsøkt å utvikle for å forstå rituelle overgrep. Kan *ritualet* tjene som forståelsesnøkkel til seksuelle overgrep?

Pågangen for å delta på arbeidsmøtene har vært stor, og det er blitt dannet et *nettverk* heller enn en liten arbeidsgruppe. Nettverket består nå av ca. 50 personer. Nettverks-medlemmene utgjør en tverrfaglig gruppe - psykologer/terapeuter, sosiologer, kriminologer, medisiner, litteraturvitere - med det felles at de på ulike måter arbeider med seksualisert vold.

Noen av deltakerne på arbeidsmøtene har allerede gått sammen og diskutert mulighetene for å lage en bok ut fra tidligere arbeider om seksualisert vold. Her har Nettverket fungert som en fødselshjelper.

For å bringe ut informasjon om Nettverkets arbeid og innholdet i møtene i 1993 også til andre, vil det bli utgitt et eget temanummer av *Nytt om kvinneforskning* i 1994.

De avholdte møtene har vist at det er behov for et forum der man kan komme sammen i faglig samvær for å utveksle ulike typer erfaringer. Det er her blitt gitt uttrykk for at én nøkkel til å bryte igjen noe av motstanden mot kunnskap om seksualisert vold, er å legge vekt på formidling av forskning på dette temaområdet.

Fleire personer som arbeider med og i media er allerede knyttet til Nettverket, vel vitende om at kontakten med media har vært og er en langsiktig strategi med tanke på det fokus på formidling som planlegges i 1994. Det er ut fra dette perspektivet om videre oppfølging det er søkt midler på programmet Seksualisert vold for 1994.

SIDSEL PLATOU AARSETH

KULT-søknad:

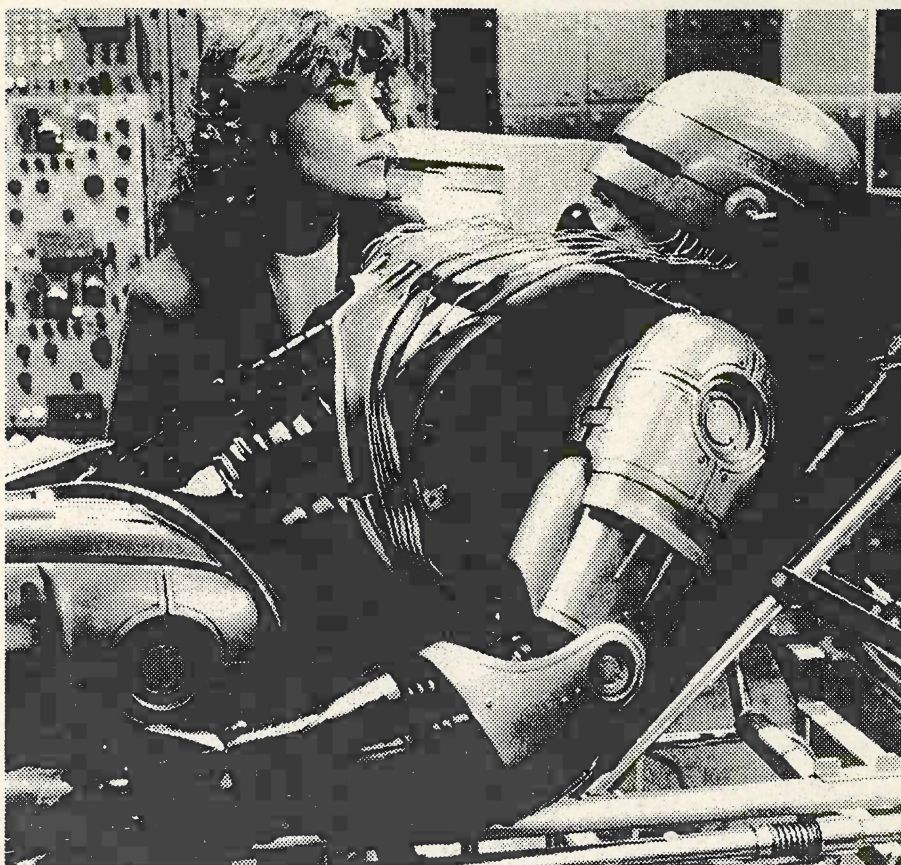
Kjønnenes møte med det moderne

Senter for kvinneforskning har nå søkt om prosjektstøtte over forskningsrådets KULT-program til prosjektet *Kjønnenes møte med det moderne*, som det ifjor ble gitt forprosjektmidler til. Bak prosjektet står en søkergruppe på fem: Tordis Borchgrevink og Jorun Solheim fra Arbeidsforskningsinstituttet, Irene Iversen fra Institutt for nordistikk og litteraturvitenskap ved Universitetet i Oslo, Kari Melby fra Senter for kvinneforskning i Trondheim og Gro Hagemann fra Senteret i Oslo. Til prosjektet er forøvrig knyttet åtte forskere, hvorav det søkes om finansiering for halvparten.

Prosjektet vil ta for seg spørsmål om *likhet* versus *forskjell* som et grunnleggende tema innenfor feminismen og knytte disse motsetningsfylte ideene omkring kjønn sammen med forståelsen av det moderne. Vår hypotese er at det moderne menneskebildet, eller moderniteten som kulturform, generelt preges av samme type dilemmaer og paradokser som vi ser på det kjønnsmessige området. Nettopp her finner brytninger mellom universalisme og partikularisme, mellom allmenngjøring og differensiering, kanskje sitt tydeligste uttrykk. Vi tror derfor at studiet av kjønnsforholdet kan gi en analytisk nøkkel til noen av modernitetens grunnleggende dilemmaer.

Om vi vil få støtte til dette prosjektet, er fortsatt et helt åpent spørsmål. Svar på søknaden vil først komme mot slutten av desember. Med årets kraftige nedskjæringer i forskningsbevilgningene i mente er det all grunn til å være edruelige i sine forhåpninger. Men uansett er dette problemstillinger som vil bli fulgt opp i senterets faglige aktiviteter.

GRO HAGEMANN

Nordisk forum '94

Kvinnekonferanse i Åbo i Finland 1. - 6. august 1994

Nordisk Ministerråd inviterer alle deler av Norden til konferanse med fokus på *Kvinnens liv og arbeid - glede og frihet*.

I 1988 ble konferansen holdt i Oslo med over 10 000 deltakere. Alle som arbeider med eller er opptatt av likestilling og kvinnespørsmål er hjertelig velkommen til å delta. En kan melde seg på som privatperson (innen 1. mai 1994) eller som aktiv deltaker/gruppe/organisasjon med bidrag til en workshop, seminar, utstilling, festival, happening osv., eller salg av egne arbeider. Kvinneforskere blir spesielt utfordret til å komme på banen for å formidle sine kunnskaper på egne seminarer eller forskertorg (påmelding innen 1. februar 1994).

Forum er spesielt opptatt av at unge kvinner forstår behovet og fortsetter tidligere kvinnegenerasjoners engasjement i likestillingsarbeidet. Det legges derfor særlig vekt på å få med ungdommen innen ulike organisasjoner. Fra forskerståsted er det viktig å oppmuntre både unge kvinnelige forskere å delta, og

ungdomsforskere. Herved gis dere alle utfordringen til å bringe budskapet videre til potensielle deltakere! Hvorfor ikke tenke flergenerasjoner, og invitere datter/mor/svigmor/bestemor/tante/grandtante/filletante med til Åbo til neste år! For et treff det vil bli!

En annen viktig prioritering Forum har, er at samekvinnene og innvandrerkvinnene skal bruke konferansen til å synliggjøre sin situasjon. Forskning av og om innvandrerkvinner er derfor viktig at blir med.

De baltiske kvinnene og deres livssituasjon blir også fokusert, og det er håp om å kunne hjelpe økonomisk minst 100 deltakere fra hvert land til å kunne delta.

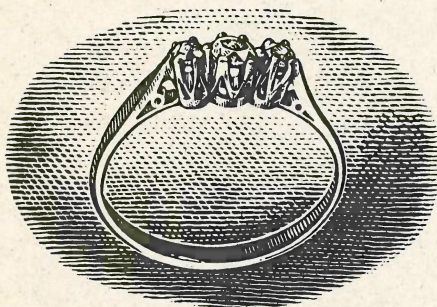
NF'94 skal også fungere som en forberedelse til FN's internasjonale kvinnekonferanse i Beijing i september 1995. Nærmere opplysninger om denne konferansen fås ved Oslo Center, Yrsa Berner, Kajavn. 33, 1430 Ås.

Alle ytterligere opplysninger og påmeldingsskjema til NF'94 fås ved henvendelse til det norske sekretariatet v/ prosjektsekretær Gerd Gjøsund, Barne- og familiedepartementet, Postboks 8267 Hammersborg, 0129 Oslo.

Tlf. 22 34 25 55.

SIDSEL PLATOU AARSETH

Undervisning med kjønns- perspektiv våren 94

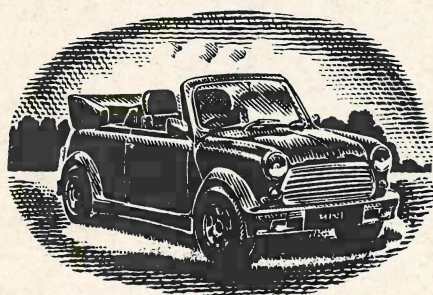
Det juridiske fakultet

Avd. for kvinnerett

EF-rettens sosiale dimensjon - med særlig henblikk på EF-rettens krav til likebehandling av kvinner og menn i arbeidsretten og sosialretten. Ved professor Kirsten Ketcher.

Mandag og torsdag 14.15-16. NB: Torsdag 10. februar kl. 12.15-14. Første gang 31. januar. Deretter 3. 7. og 10. februar, 25. og 28. april, 2. og 5. mai. Varighet 16 timer.

Forelesningene har tilknytning til en studentekskursjon til Brussel 14.-21. mars. På grunn av denne ekskursjonen, vil forelesningene også være av interesse for studenter innen arbeidsrett og sosialrett. Det tas forbehold om endringer.

HF-fakultetet

Institutt for kultur og samfunnsfag

Tverrfaglig forskerseminar i humanistisk kvinneforskning, med emner fra antikken til vår tid. Ved professor Kari. E. Børresen Onsdag 14.15-16, annenhver uke i seminarrom 2, brakke 1. Første gang 26. januar. Deltakere kan henvende seg til tlf. 61 32 17 45 eller 22 55 81 61. Denne undervisningen er beregnet på forskerutdanning - dr. art.

program, men er også åpen for hovedfagsstudenter.

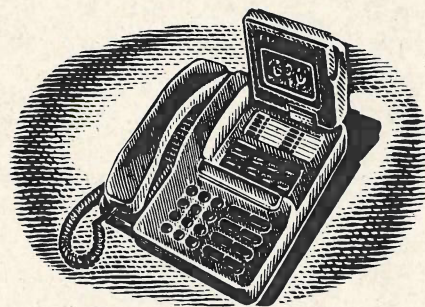
Seminar om kvinnelige forfattere i senantikk og middelalder. Ved professor Kari E. Børresen. Tirsdag 12.15-14 annenhver uke i seminarrom 2, brakke 1. Første gang 25. januar. Denne undervisningen er beregnet på hovedfagsstudenter.

Avdeling for folkloristikk Grunnfag

Onsdag 13.15-15 Kvinneperspektiver på folkloristikken. Seminarrom 454 PAM Birgit Hertzberg Johnsen Start 9/3

Institutt for medier og kommunikasjon Hovedfag

Torsdag 9.15-11. IMK 813 Feministisk filmteori. Seminarrom A/B Forskningsparken Eva Liestøl Start 27/1.

SV-fakultetet

Institutt for sosiologi Mellomfag

Onsdag 10.15-12. Seminar. Temaområde IV: Familie, kjønnsroller og kjønn. *Familie, kjønnsroller og nærmiljø*. Rom G ES Tone Schou Wetlesen. Start 26/1.

Spesialseminar for cand.sociol., cand. polit., og mag.art.

Tirsdag kl. 10.15-12 Familie, sosialisering og nærmiljø. Tone SchoWetlesen. *Sosialiseringsbetingelser i småbarnsfamilien* (Utdypning) Rom F ES.

Koordinator Elisabeth Fürst. Kjønnsperspektiver på/i sosiologi. Tirsdag kl. 12.15-14, rom F ES Start 25/1.

Kjønnsperspektiver (utdypning). Tirsdag kl. 14.15-18. Sted ES Rom angis senere. Start 25/1.

Ulike metodiske tilnærminger for studier av seksualitet (utdypning). Onsdag kl. 10.15-12. Rom A ES Sissel Frøberg og Marianne Brantsæter. Start 26/1.

Pedagogisk forskningsinstitutt Hovedfag

Fordypningsdel. Prosjekt/Ungdom, kjønn og modernitet. Onsdag kl. 9.15-12 Rom 421 HE Monica Rudberg. Start 26/1.

Prosjekt/Kvinner og høyere utdanning. Torsdag kl. 14.15-16 Rom 218 HE Suzanne Lie. Start 7/4.

Institutt for sosialantropologi Hovedfagkurs (valgfrie)

Etnisitet, kjønn og klasse. Torsdag kl. 10.15-12. Aud. 2 ES Vigdis Broch-Due. Start 10/2

Kjønnsroller, symbolikk og myter. Tirsdag kl. 14.15-16. Aud. 3 ES Harald Beyer Broch. Start 25/1

Kjønn og samfunn

Mandager 10.15-12 Rom 321 Eilert Sundts hus, Blindern:

17.1. Orienteringsmøte ledet av professor Berit Ås, Psykologisk institutt.

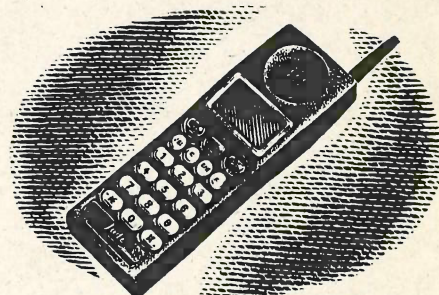
24. 1. Førsteamanuensis Tone Schou Wetlesen, Institutt for sosiologi.

Kjønn som organiserende prinsipp i samfunnet.

31.1. Professor Hanne Haavind, Psykologisk institutt, *Kjønn og identitet.*

7.2. Professor Karin Widerberg, Institutt for sosiologi, *Perspektiver på kvinneforskning som vitenskapelig prosjekt. Sentrale vitenskapelige tilnærminger - utviklingslinjer i feminismen.*

14. 2. Førsteamanuensis Fanny Duckert, Psykologisk institutt, *Kvinner i ledelse.*

21. 2. Professor Berit Ås, Psykologisk institutt, *Kvinnekultur*.
- 28.2. Professor Berit Ås, Psykologisk institutt, *De fem hersketeknikker: En kroppsspråksteori om makt og kommunikasjon*.
- 7.3. Visiting Scholar Olivia Harris, Institutt for sosialantropologi, *Rethinking marriage & kinship*.
- 14.3. Per Are Løkken, Mentalhygienisk rådgivningskontor, *Om etikken og det voldelige i mannen*.
21. 3. Per Isdal, Senter for alternativ til vold, *Den voldelige mannen Om arbeidet på senteret*.
- 11.4. Professor Ottar Hellevik, Institutt for statsvitenskap, *Kvinner og politikk*.
- 18.4. Professor Suzanne Lie, Pedagogisk forskningsinstitutt, *Storming the Tower: Women Students and Faculty in the Academic World - Knowledge and power in a gender perspective*.
- 25.4. Forsker Tone Fløtten, Fagbevegelsens forskningssenter, *Kvinnene - pensjonstapere?*
- 2.5. Førsteamanuensis Hilde Bojer, Sosialøkonomisk institutt, *Kjønn og økonomi. Om økonomiske modeller/begreper til forklaring av ulikheter mellom kvinner og menn i økonomisk fordelingsinntekt*.
- 9.5. Førsteamanuensis Hilde Bojer, Sosialøkonomisk institutt, *Økonomiske perspektiver på kvinner og arbeidsliv. Ulike strategier for større likestilling i arbeidslivet*.

Mellom kl. 12.15 og 13 er det felles lunsj, 2. etasje i Eilert Sudnits hus, med foreleseren og detakerne fra Kjønn og samfunn. Muligheter til å føre diskusjonen videre på en uformell måte. Ta med matpakke.

Med forbehold om at de oppsatte temaer kan komme i en annen rekkefølge og eventuelle andre endringer. Se i universitetets forelesningskatalog som kommer i januar. Nærmere opplysninger ved Psykologisk institutt, tlf. 22 85 52 33.

Kjønn og kultur

undervises kun i høstsemesteret. For nærmere opplysninger: Institutt for kultur og samfunnsfag, Boks 1056, Blindern, 0316 Oslo. Ved Dorte Skulstad, tlf. 22856703 og Anne-Mona Kambestad, tlf. 22 85 67 59.

Foreløpig program ved Senter for kvinneforskning i januar

Torsdag 13. januar kl. 10-12: Åpen forelesning ved sosiolog David H. J. Morgan med utgangspunkt i boka *Discovering Men* (Routledge 1992).
kl. 13-15: Seminar om *Historiske perspektiver på familie og familieliv*. Påmelding til disse to arrangementene er ikke nødvendig. Sted: Senteret.

- ☐ **Fredag 14. januar kl 9-15:** Social Construction of Gender in Children's Worlds ved professor i sosiologi Barrie Thorne fra University of Southern California. Deltakerne bør ha lest Barrie Thorne's *Gender Play* (Open University Press 1993) på forhånd. Kryss av for påmelding.

- ☐ Jeg ønsker nærmere informasjon om konferansen «*Nyere teoretiske perspektiver på kjønns sosialisering*». 22.-24. april med psykolog Carol Gilligan og psykolog Valerie Walkerdine.

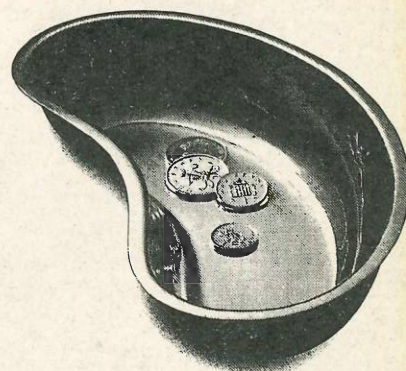
Program for resten av våren (Minibulletin 1/94) sendes ut i februar.

- ☐ Kompetansekatalog, kvinneforskere og kvinnelige forskere, Universitetet i Oslo
- ☐ Jeg ønsker informasjon om Senterets studentgruppe
- ☐ Jeg tegner abonnement på Senterets Arbeidsnotater 1994, kr. 200.-

C

C-post
Returadresse:
Senter for kvinneforskning
Universitetet i Oslo
Postboks 1040 Blindern
0315 OSLO

God Jul!

Kronerulling

Senteret er avhengig av eksterne inntekter for å kunne gi ut dette bladet. Men vi har ikke kapasitet til å administrere abonnementsordning. På forhånd takk for at du frivillig betaler et beløp som ledd i vår permanente kronerulling - 50 kroner eller mer pr. år mottas med glede!

- ☐ Jeg ønsker tilsendt følgende materiale gratis:
- ☐ Prosjekt og kompetanseoversikt. Senter for kvinneforskning. Vår 1994
- ☐ Alma Maters døtre, (brosjyre om en vandreutstilling som lånes ut).
- ☐ Women's Studies and Research on Women in the Nordic Countries. Eng. katalog.
- ☐ Annual report 1993 ☐ Årsrapport 1993
- Rapporter om kvinner og EF kan bestilles ved Senteret. Se publikasjonslisten.
- ☐ Jeg ønsker tilsendt liste over aktuelle publikasjoner utgitt av Senteret
- ☐ Jeg tegner abonnement på BULLETINE/melder adresseforandring

Navn:

Adresse:

Postnr./sted:

Sendes til: Senter for kvinneforskning,
Boks 1040 Blindern, 0315 OSLO

Redaksjon

BULLETINE utgis av:
Senter for kvinneforskning
Universitetet i Oslo

Redaktør:
Fride Eeg-Henriksen
Redaksjonssekretær:
Nina Heilmann

Postadresse:
Boks 1040, Blindern,
0315 OSLO
Besøksadresse:
Sognsveien 70, 5. etg.
22 85 89 30

E-post:
nina.heilmann@sfk.uio.no
Telefax: 22 85 89 50
Redaksjonen avsluttet
30. november 1993

Layout/Ill.: *Jet-Z*
Desktop: *Redaksjonen*
Trykk: *HippoTrykk A/S*
100% resirkulert papir
ISSN 0802-0027